

1630.
№ 79a

N° 1422.

Siooni

Leiwa = palufesed.

Ewangeli = Luteruse usuliiste
igapäewane palwe = raamat.

Tallinnas, 1887.

Trükitud R. Busch'i kuluga.

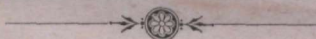
W
Kõrgeste auustatus J. Kirjam.
S: kriitika komisjonile lahkese
arvustajaks

Kirjastajalt.

I 630

Siioni

Leiwa-palukesed.

Ewangelii-Luteruse usuliste
igapäewane palwe-raamat.

"Olge sõna täitjad ja mitte
ütkpäinis kuuljad."
Jaf. 1, 22.

N° 1422.

Tallinnas, 1887.

Trükitud R. Busch'i kuluga.

Къ напечатанію сего со стороны С. Петербургской Евангели-
ческо-Лютеранской Консисторіи препятствій не имѣется.

С. Петербургъ, 24. Марта 1887 года.

Вице-Президентъ К. Лаландъ.

№ 847.

Дозволено Цензурою. — Дерптъ, 31. марта 1887.

32144

Trükitud R. A. Hermann'i kirjadega Tartus.

Sonniku ja õhtu palwed.

„Isjand, õpeta meid paluma!“

Luuks. 11, 1.

Armuline taewa IJa! Sa oled käskinud, et meie igal ajal, olgu rõõmu wõi ahastuse päewadel, tões ja waimus Sinu ette peame palwele tulema. Meie teame ju, et kõik head anded üksnes Sinu käest tulewad, et mingit troosti ega abi ilma palweta ei saa. Selle pärast tahame ka meie Sinu juurde tötata palwes ja õhkamistes. Meie tahame kõigele kurjusele, mis meie elu roojaseks ja patuseks teeb, selga pöörata ja Sinu armu- ja abiga diget teed käia. Meie loodame kindlasti Sinu armu ja halastuse peale — ära tõuka meid mitte ära oma püha pale eest ja ära lase meid meelt ära heita. Anna meile kõik meie patud ja eksitused andeks ja wõta meid, kui meie wiimne elutunnike kätte jõuab, oma taewariiki, kus ainult armastus ja headus walitseb, ja kus taewa wäed kõige kenamate ja armjamate lauludega Sulle kiitust annawad. Sa oled ju IJse meile öelnud: „Tulge minu juurde kõik, kes teie waewatud ja koormatud olete, Mina tahan teile hingamist saata. — Lase meid kõiki

Dma wägewa sõna armu maitsta, ja ära lasse hinge-
waenlast meie üle wõimust saada. Anna meile tõsist
palwewaimu, et salalik ja kawal meel meie juurest
hoopis ära kaoks. Puhasta meie südamed kõigest patu-
porist, et meie kõlbulikuks saaksime Sind teenima.
Kinnita meie hinge ja juhi meie elulaewukest, et ta
maailma tuultest ja tormidest ei saaks ära purusta-
tud. Tee meid Dma sõnakuulelikuks lasteks, ja aita
meid Sinu omaks jääda siin ja seal igawesti! Seda
palume Sinu armsa Poja Jeesuse Kristuse nimel, kes
meile on öelnud: „Kõik, mis teie ial palute Minu
nimel, seda peab teile antama.“ Amen.

Wiisil: Oh wõitlejad, et käige peale.

Ma koputan Su ukse peale,
Mu Jumal, oma palwega,
Ma usun Sinu armu-heale:
„Oh paluge, siis saate ka!“
Su armu ukse tee lahti mull',
Ja aita, et ma elan Sull'!

Pühapäewa hommiku laul.

Wiisil: Nüüd kiitke kõigest südamest.

Uuu olgu, Jumal, Sinule
Sel kallil hommikul,
Et tõusen termelt ülesse,
Sest laulan kiitust Sull'.

Sa oled pimeduse sees
Wind öösel kaitfenud,
Su ingel walwas woodi ees,
Kes kahju keelanud.

Sind, armas Jumal, palun ka
Nüüd kõigest südamest:
Münd hoiä tänä päewal Sa
Weel kurja kahju eest.

Dh anna Waimu wäge ka
Su püha sõnale;
Et kõik wõiks üles ärgata
Ja ruttaks Sinule.

Pühapäewa hommiku palwe.

Kirjatunnistus Law. Laul. 108, 1—5.

„Walmis on mu süda, Jumal! Ma tahan laulda ja kiites laulda, ja minu hing ka. — Ma tahan Sind tänada, Jehowa! rahwa seas ja Sind kiites laulda inimeste seas. Sest suur on Su heldus taewast saadik ja Su tõde ülemist pilwist saadik.“

Dh halastaja armuline Jumal ja Isa! Meie kiidame ja täname Sind kõigest südamest, et Sa meile jälle kallist pühapäewa hommikut oled näha andnud. Sa oled meid oma suure armu- ja heldusega mööda läinud öösel hoidnud ja kaitsnud, et meile ühtigi kurja ega kahju ei ole sündinud. Meie palume Sind: hoiä meid ka tänasel päewal kõige kurja ja kahju eest, ja äita meid Sinu kallist püha sõna hoolega kuulda, tähele panna ja südamesse wõtta, et meie mitte ükspäinis paljad sõna kuuljad ei oleks, waid et meie selle järel ka püüaksime elada. Anna meile jeks oma püha Waimu, kes meie südamed wõtaks walgustada ja ela-

waks teha, et meie usus Sinu sisse wäge wõtaksime ja Sinu armastuses päew päewalt hakkaksime kaswama. Oh kallis hingekarjane Jeesus! Wii meid, oma lambukesi, ka täna halja rohu=maade peale ja hingamise wee juurde, kus meie oma hinge nälga ja janu wõime kustutada. Hoia meid ka täna kõige patu, kõigi tühjade juttude ja pahade seltsiliste eest. Aita, et meie seda kallist pühapäewa dieti ja oma hinge õnnistuseks wõiksime pühitseda, ja aita meid, kui siit ilmast lahkume, Sinu rõõmu=riiki saada, kus meie Sinu juures igawest hingamise=päewa saame pühitseda ja kõigi inglite= ja pühadega Sulle lõpmata kiitust laulda. Amen.

Seljamal wiisil.

Su arm, oh Issand, paistab mull'
Weel täna uueste,
Sest annan tänu=ohwriks Sull'
Nüüd oma südame.

Dh aita oma Waimuga,
Et Sinu omaks jään.
Kui siit mind ära kutjud Sa,
Siis Sinu riiki saan.

Pühapäewa õhtu laul.

Wiisil: Dh Jeesus Kristus, tule Sa.

Ju looja läinud päikene,
Ja kätte jõuab pime öö,
Dh walgusta meid, Jeesuke —
Sa oled elu=päikene.

Sull' olgu tänu südamest,
Et oled juurest heldusest

Meil täna oma sõnaga
Suurt armu võtnud kuulut'da.

Kui läheme nüüd magama,
Siis saada inglid walwama,
Need kaitsku meid kõig' kurja eest —
Et hingame Su rahu sees.

Pühapäewa õhtu palwe.

Rirjatunnistus Taw. Laul. 51, 15.

„Jumala meelepäralised ohwrid on rõhutatud waim, rõhutatud ja rufuks pekstud südant ei laida Sa mitte, Jumal!“

Dh helde Issa taewas, wõta meie tänu-palwet armulikult vastu, mis meie sel kallil pühapäewa õhtul Su ette toome. Dh armu Issand, kui ära rääkimata palju head oled Sa meile täna ihu ja hinge poolest teinud. Sa oled meie ihule kõik elutarwitust andnud, et meil ühtigi ei ole puudunud. Meie suremata hingedele oled Sa oma püha sõna lastnud kuulutada. Sinu arm on wäga suur meie wasta olnud. Dh Issand, anna meile kõik meie patud andeks, mis meie täna ja iga päew Sinu vastu oleme teinud, et oleme maailma ja mis maailmas on, enam armastanud kui Sinu püha sõna, et ka pühas kojäs, kus Sinu sõna ja armu kuulutati, süda ja meel ehk hoopis maailma asjade peale mõtles. Dh armas Jeesus! Ära jäta meid selle pärast weel mitte maha, ja ära lase meid weel mitte hukka minna. Sa oled ju oma püha kalli werega meid ära lunastanud, selle pärast

usume ja loodame Sinu suure armu sisse. Ole, oh armas Jeesus, ka täna öösel meie juures, et meie ihu-ega hinge = waenlased ei saaks meile kahju ega kurja teha. Sinu hoolets anname meie oma ihu ja hinge, kõik meie armsad omased, sugulased ja sõbrad. Mita kõiki inimesi, oh armas Issand, keda Sa siia maa peale oled loonud ja elama pannud, et üksigi hukka ei läheks, keda ja kalli hinnaga oled Enelele omaks ostnud. Võta siis, oh helde Õnnistegija, meid sel öösel jälle oma armu hoole alla, et kui meie elame, ehk sureme, Sinu pärast võiksime olla ja jääda igawesti. Amen.

Seljamal wiisil.

Laf' omad inglid tulla ka
Meid Sinu lapsi kaitsema,
Meil anna pühad hoidijad,
Kes waenlaste eest kaitsewad.

Siis magame nüüd rahuga,
Et saadad inglid walwama,
Sul' ainus Jumal igawest
Nuu kiitus olgu südamest.

Esmapäewa hommiku laul.

Wiisil: Nüüd paistab meile kauniste.

Nüüd paistab meile kauniste
See üles tõusnud päikene,
Dö läinud mööda jälle.
Kõik loomad loojat kiidawad,
Tal linnud rõõmsast' laulawad,
Ja tõstwad kiites heale.

Kõik mis
Liikmas
Kõrgel õhus, orus, mäel laulab peale
Tänu-laulu Jumalale.

Mu süda, ärka üles ka
Ja hakka rõõmsast' tänama
Auu andes Jumalale!
Sa Issand, Jumal oled See,
Kes väärt on võtma omale
Auu, kiitust, tänu, laulu.
Tänu
Laulu
Laulan Sulle, Issandale Jejusele,
Su arm kestab igaweste.

Õsmaspäewa hommiku palve.

Kirjatunnistus Lav. Laul. 139, 1—4.

„Jehowa! Sa kiusad mind läbi, ja tunned mind ära. Sina tead mu magamist ja mu üles-tõusmist; Sina mõistad mu mõtted kaugelt ära. Sa piirad mu käimise ja mu maasolemise ümber ja oled kõik mu teed õppinud ära katsuma. Kui ep ole veel sõnagi mu keele peal, waata, siis tead Sina, Jehowa! seda kõik ära.“

Sinu armu ja halastuse peale lootes, oh helde ja halastaja Issand, hakkame selle hommikuga jälle uut nädalit. Sa oled oma armu ja heldusega meid siamaale edasi aidanud, aita ka täna ja kõige selle nädali läbi. Anna meile terviist ja jõudu, et

wõikfime kõik, mis ette wõtame ehk teeme, Sinu tahtmise järel ja õieti teha ja talitada. Mita meid Sinu õiged järekkäijad olla ja kõige patu ja kurja eest hoida. Seks anna meile, oh Issand oma püha Waimu, kes meie südamed wõtaks walgustada ja meid kõige tõe sisse juhata, et patu pimedus meie juures wõiks lõppeda ja Sinu tõe-riigi walgus ikka enam ja enam wõiks kaswada ja wäge wõtta, et meie kui walguse lapsed siin ilmas wõtaksime elada ja üks kord igawesti Sinu juurde wõikfime saada. Mita, et meie usinad ja hoolsad oleme omas kutsmises. Mita kõiki inimesi jälle oma armuga, kes hädas ja wiletuses on, ehk kes raskest kurwastuses ja ahastuses õhkawad. Mita, et kõik paganad ja juudid Sinu armu tundma hakkaksiwad, et nad õndsaks saaksiwad. Peasta kõiki, kes weel saadana kõidikutes kinni on, lahti, et nad endid Sinu omaks annaksiwad ja Sinu lasteks saaksiwad. Tee seda, oh kallis Issand, oma suure armu ja halastuse pärast. Amen.

Selsamal wiisil.

Ma magasin Su tiiva all,
Ei teadnudgi, mis kurja mull'
Sel õõsel püüti teha;
Tõest' kurja waimu kawalus,
Surm, põrguhaud ja hukatus
Mind tahtsid surma saata.
Ei ka
Mina
Enam oleks tõusnud üles, kui Su käsi
Mind ei oleks kaitsnud iji.

Õsmaspäewa õhtu laul.

Wiisil: Dh waga Jumal, kes.

Õo on ju ufse ees,
Ja ajab ära walgust,
Dh tule, Jefuke,
Too meie hingel' felgust!
Su juures taewa sees,
Su püha palge ees,
Dn felge walgus rõõm,
Ja igawene õnn.

Laf' oma armu tuld
Mu südamesse paista,
Ja pühitse mu meelt,
Et wõiksin usus seista.
Muult aja patu ööd,
Mis mulle kurbust teeb.
Küll siis kõik korda läab,
Kui Su arm mulle jääb.

Su nimel langen ma
Müüd maha ajemele;
Dh Jefus, tule Sa
Müüd õõjets minu juurde,
Mu patud kustuta
Su kalli werrega,
Et ma neist lahti saan
Ja Sinu omaks jään.

Õsmaspäewa õhtu palwe.

Kirjatunnistus Luk. 24, 29.

„Jää meie juurde, Issand, sest õhtu jõuab
ja päew weereb.“

Oh helde ja armuline Issand Jumal, jälle tuleme Sinu püha palge ette Sind kiitma ja tänama, et Sa meid seda päewa jälle oled üle aitanud. Sa oled oma armu- ja abiga meie juures olnud: ilma Sinu abita ei oleks meie sugugi edasi saanud. Et meie weel siin ilmas alles oleme ja elame, see on üksnes Sinu suur arm ja halastus. Meie peame Sinu ees häbi ja kahetsemisega tunnistama, et meie ka täna Sinu vastu wäga mitmel wiisil oleme eksinud, küll mõtete, sõnade ja tegude poolest. Meie palume Sind, anna meile seda kõik andeks! Oma armsa Poja Jesuse Kristuse kannatamise ja surma pärast ära arwa seda pattu meile mitte süüiks. Mis oleks meist saanud, kui Sina meid meie pattude pärast oleksid nuhelnud?! Igawest põrgu-piina oleme meie õigusega teeninud — aga oma suure armu ja halastuse pärast tahad Sa meile kõik andeks anda ja meid igawesti õndsaks teha. Oh arm, oh imeline arm, mis Sul meite waeste kõlwatumate vastu on! Tänu ja kiitus olgu Sulle Sinu ära rääkimata suure armu eest. Meie palume Sind weel: Hoi ja kaitse meid ja meie omaid, seid täna õõse oma taewaliku armu ja rahu sees, ja walwa meie üle, kui meie magame, ja ärata meid homme wara üles, kui Sa meile weel seda aega siin ajalikus elus näha annad, et siis uesti Sinu suure armu eest Sind wõime kiita ja tänada. Amen.

Seljamal wiisil.

Kui magan, walwa Sa;
Et hingan Sinu hõlmas;
Mind hoi, Issand, ka

Kui tera oma filmas.
Ja ole Sina nüüd
Sel ööl mu wahimees,
Et Sinu armu-hüüd,
Ma maitſen magades.

Teiſipäewa hommiku laul.

Wiisil: Kõik tulge minu juurde nüüd.

Dh ärka üles, hing ja meel,
Ja anna kiitust Jumalal,
Sest öö on jälle mööda.
Ja otſe kui see ihu nüüd
Dn üles tõusnud ja teeb tööd,
Nii hing ka palwel' tõtta.

Dh waata, kuis kõik elajad
Dn üles tõustes uſinad,
Ja wõtwad Loojat kiita;
Mis lendab ſiin, mis roomab ſeal,
Kõik annab omal wiisil teal
Ka Looja auu tunda.

Nüüd, Iſſand, ſee on Sinu töö,
Et päewa läbi ilmale
Saab walguſt ja ka ſooja;
Dh laſe oma Waimu ka
Meu meelt ja ſüdanit walguſta,
Et wõikſin õndsaks saada.

Teiſipäewa hommiku palwe.

Kirjatunnistus Joh. 17, 3.

„Aga ſee on igawene elu, et nemad tunne-

wad Sind, seda ainust tõsist Jumalat ja Jesust Kristust, keda Sina oled läkitanud.”

Kiitus, auu ja tänu olgu Sulle, oh armas Isa taewas, et meie jälle päewa walgust oleme näha saanud. Sina oled meid hoidnud ja kaitsnud, seepärast oleme ilma kahjuta jäänud. Sina oled meie poolt olnud, seepärast ei ole ükski wõinud meie vastu olla. Sinu juure armu läbi rõõmustame meie weel omaft elust, omaft terwisest ja kõigest sellest, mis Sa meile oled head teinud. Anna meile ka, oh armas Jumal, oma püha Waimu, et Tema meid wõiks saata ja juhutada tasase tee peale. Mita meid alati selle peale mõtelda ja meeles pidada, et meie elu siin hoopis kõlwatu ja hukas on, kui meie Sinu armust ära lahume. Mita meid ka täna Sind üle kõige asjade karta, armastada ja Sinu peale loota. Anna meile õiget ja kindlat usku Sinu sisse, et Sina meie armsa Õnnistegija Jesuse Kristuse ja tema kalli ärateenimise pärast ikka meie vastu armuline oled ja meile alati head teed ihu ja hinge poolest. Mita meid ka täna kõik nõnda teha ja talitada, kuida meie kord ja kohus on, et meie Sinu püha tahtmise järele püüaksime elada, kuni meie õndsja otsani, kuni Sa meid, kui meie wiimne elu-tunnike on tulnud, enese juurde taewa wõtad, kus meie igaweses rõõmus ja õnnistuses Sinu juures saame elada ja Sind igawesti kiita ja tänada. Amen.

Seljamal wiisil.

Oh Isand, armust awita,
Et tänast päewa elan ma

Su püha tahtmist mööda;
Kui tuleb igavene aeg,
Siis rõõmuks pöörab kõik mu waew.
Saan kätte taewa wara.

Teisipäewa õhtu laul.

Wiihil: Ma tahan jätta maha.

Ma kiidan Sind, oh Jumal,
Nüüd kõigest südamest
Sel waitjel õhtu tunnil.
Ja palun kõigest wäest.
Oh heldeste nüüd kuule
Mu waese palwe healt,
Sel öösel kaitsejaks tule
Mull' Issand ülewelt.

Oh Isa Poeg, mu Jeesus,
Su poole tõstan käed
Ja südant, ihu hinge
Nüüd Sulle ohwriks toon.
Sa oled appi tulnud,
Kui läksin tööle ma,
Wind oled kinnitanud,
Ja jõudu andnud ka.

Sa andsid elu, terwist,
Ja kõik muud tarwitust,
Tööd tehes olen tundnud
Su armu õnnistust,
Sest pidi kõik mu asi
Ka korda minema,
Sest iga töö on tühi,
Kui Sa ei awita.

Teisipäewa õhtu palwe.

Kirjatunnistus Law. Paul. 119, 63—65.

„Issand, mina olen nende kõikide seltsimees, kes Sind kardavad ja Su käskmised hoiavad. Issand, maailm on täis Sinu heldust; õpeta mind oma seadmisel. Sina, Issand, oled head teinud oma sulasele oma sõna järele.“

Meie kiidame ja täname Sind, oh helde Isa taewas, kõige sinu armu ja helduse eest, mis Sa täna jälle meie vastu nii hästi ihu kui ka hinge poolest oled üles näidanud. Sina oled meid kinnitanud ja üles pidanud ja kõike kurja ja kahju meist ära keelanud. Ja kui meil ka mõni rist ja häda oli, siis ei lastnud Sa seda mitte wiha waid armastuse pärast meie peale tulla, sest et Sa meid hirmu ja armu läbi tahad enese poole tõmmata, et meie Sinu armust mitte ära ei lahkuks ega õige tee pealt kõrwale ei läheks. Mita nüüd, oh armas Issand, et meie kõigest sest, mis meile täna on ette tulnud, Sinu suurt hoolekandmist meie eest õieti tundma õpime ja Sinu armu eest tänulikud oleme. Meie palume Sinu käest andeks, armas Issand, kui meie täna midagi oleme teinud, mis Sinu meele vastu oli, ehk seda oleme tegemata jätnud, mis meie oleksime pidanud tegema. Hoi ja kaitse meid ka sel õõsel oma armu tiivadega, et kuri waim ega üksigi muu waenlane ei võiks meile ihu ega hinge poolest ühtigi kahju ega kurja teha. Hoi meid ka kurja äkilise surma eest, waid anna meile,

kui meie tunnike jõuab, rahulist ja õnnist lahkumist, ja võta meid oma igavese rahu ja rõõmu riiki, kus Sulle igavesti kiitust ja tänu võime anda ja kõige inglite ja pühadega Sulle kiituse laulusid laulda igavese ajast igavesti. Amen.

Selgemaal viisil.

Nüüd jätan mina seisma

Mu tänast päeva tööd,
Ja palun veel, oh anna
Mull', Issand, rahu-ööd.
Küll üksford rahu leian
Su juures igavest',
Mis usus mina nõuan,
Amen, see sünnib tõest.

Reknuädali hommiku laul.

Viisil: Sind, Issand Jumal kiidame.

Kolmainus püha Jumal Sa,
Ma tänan Sind nüüd lõpmata,
Et täna ööse armuga
Mind oled võtnud kaitseks.

Mul hoiä ihu hingekest
Ma täna kõige kahju eest,
Kõit, mis Sa andnud minule,
Mull' hoiä Sina heldeste.

Sa isa arm mind rõõmuäta,
Sa Poja heldus jahuta,
Ja püha Waimu valgustus
M'ust äja patu pimedust.

Reiknädali hommiku palwe.

Kirjatummistus Law. Laul. 145, 1. 2.

„Mu Jumal! mu kuningas! ma tahan Sind suureks tõsta, ja Su nime kiita ikka ja igawesti. Igapäew tahan ma Sind auustada, ja Su nime kiita ikka ja igawesti.“

Oh armas Jumal ja Issa! kiidetud ja tänatud olgu Sinu suur ja püha nimi, et Sa meid jälle oled seda ööd üle aidanud ja oled meile jälle päewa walguft näha andnud, et meie jälle oma tööle wõime minna ja oma asju toimetada. Ole ka tänasel päewal meile abiks ja nõuandjaks ja aita, et meie midagi ilma Sinuta ette ei wõta ega tee. Walgusta meid seks oma püha Waimuga, et meie Sinu helduse peale mõtleksime, Sind kõigest südamest armastaksime ja Sinu tahtmist teeksime. Issand Jumal! kuule meie palwet, ja anna meile enam, kui meie teame ehk mõistame Su käest paluda. Sina tead ju paremini kui meie ise, mis meile ihu ja hinge poolest tarwis on. Aita meid alati walwata ja paluda, et meie alati Sinu tulemise päewa wastu wõiksime walmis olla. Nüüd on weel armuaeg ja õnnistuse päew, nüüd peame oma õnnistust nõudma kartuse ja wäris-tusega, et mitte hiljaks ei jää; kui surma-öö kätte jõuab, siis ei wõi ükski enam midagi teha. Aita, armas Issand, aita meid walwata ja paluda. Amen.

Selsamal wiisil.

Oh Jeesus, armu päike Sa,

Las' mull' Su walguft paistada!
Kõit kurwastust ja ahastust
Tee rõõmuks, keela õnnetust!

Ja kui fiit ilmaft lahtun ma,
Su rahu olgu minuga,
Et sinu riigis igawest'
Wõin kiita Sind Su armu eest.

Käsknädali õhtu laul.

Wiisil: Üks Tallekene lepitas.

Päew oma armsa paistega
Nüüd lendes ära tõttab.
Dõ tuleb pimedusega
Ja wäfind ilma katab,
See päew on jälle lõpetud,
Sest olgu Jumal tänatud!
Ta poole süda pöörab.
Dõ annab meile hingata
Ja päewa waewast puhata —
Mu hing Sind, Issand, kiidab.

Sa 'pole, armas Jumal, mind
Ei ial maha jätnud;
Ma aga olen siiski Sind
Küll palju kurwastanud;
Ma olen tihti efsinud,
Ja seega nuhtlust teeninud.
Oh Issand, heida armu!
Su wiha ärgu põlegu,
Mind Sinust mitte lütafu — :
Mul on sest wäga kahju'!

Käsknädali õhtu palve.

Kirjatunnistus 1 Joh. 3, 1.

„Vaadake, mis sugust armastust Issa meile on andnud, et meid peab Jumala lasteks hüüta-
ma; seepärast ei tunne maailm meid mitte, sest
ta ei tunne Teda.“

Sina, oh armas Jeesus, oled meid jälle ühe päe-
wa üle aidanud ja oled oma armu ja heldust rohkesti
meie vastu üles näidanud. Kui Sina ei oleks meie
juures olnud, siis ei oleks meie mitte enam elus ega
terwed olnud. Ole kiidetud ja tänatud, armas Issand,
selle suure armu ja halastuse eest. Aga, oh armas
Issand, ehk Sa meile küll nii ära rääkimata palju
head oled teinud, ei ole meie sinu vastu mitte õieti
eга siidamest tänulikud olnud, vaid oleme sagedasti
Sinu armu vastu tuimad ja hoolimata olnud, Sind
oma pattudega vihastanud ja kurvastanud ja õiguse
poolest selget muhtlust teeninud. Meie palume Sind,
anna meile andeks kõik, mis meie teadvalt ja tead-
mata Sinu vastu olime eefinud, ja aita meid oma
püha Waimu läbi, et meie edespidi ennaft paremini
woiksime patu eest hoida ja kui walguse lapsed siin maail-
mas elada. Alita, oh kallis Õnnistegija Jeesus Kris-
tus, et meie Sinu kalli ära walatud were läbi kõigest
patust lahti ja puhtaks saaksime, nõnda, et kui kelle-
gile meie seast täna ööse wiimne tunnike peaks kätte
tulema, meie mitte oma pattude pärast hukka ei lä-
heks, vaid et meie igawesti õndsaks saaksime. Wõta

meid, oh kallis Issand, ka sel öösel oma hoole alla, et meie Sulle elaksime, ja kui aeg kätte jõuab, ka Sulle sureksime ja Sinuga igawest elu päriksime. Kuule meie palwet oma põhjatuma armu ja helduse pärast! Amen.

Seljamal wiisil.

Kui tööd teen, ehk kui hingam ka,
Kui kõnnin ehk kui magan,
Su päralt ikka olen ma,
Su armust üksi elan.
Ma olen sinu warju all,
Ma elan sinu silma all,
Ma istun sinu süles
Kui kindlas linnas julgeste,
Ja elan rahus rõõmsaste,
Siin ma peal ja ka taewas.

Rehjapäewa hommiku laul.

Wiisil: Oh leinagem ja kaebagem.

Öö lõpeb teal,
Mu waim ja meel
Su ootab seda päewa,
Mis lord täiest kaotab
Pimedust ja waewa.

Su päew on käes
Ja Looja wäes
Kõik pimedust nüüd wõidab.
Jesús kallis armupäew,
Kõik ööd ära ajab.

Päew walgustab
Ja soovendab:

Oh igawene päike,
Oma töö walgega
Walgusta mu hinge.

Oh walwa Sa,
Et wõiksin ma
Su armu maitsta rohkest',
Sinu käsi saattu mind,
Hoidku mind ka heldest'.

Reljapäewa hommiku palwe.

Kirjatunnistus 1 Joh. 4, 20.

„Kui keegi ütleb: Ma armastan Jumalat ja
wihkab oma wenda, see on walelik; sest, kes ei
armasta oma wenda, keda ta näeb, kuida see wõib
Jumalat armastada, keda ta mitte ei näe?“ —

Ärka üles, minu hing, ja wõta Issandat süda-
me põhjast tänada, kes sind sel öösel on hoidnud ja
kaitstud ja sulle rahulist hingamist andnud. Oh Iss-
sand! aita meid Ise Sind nõnda kiita ja tänada, ku-
das see Sinu meele pärast on. Wõta, oh armuline
Issand, meie palwet jälle armulikult kuulda, misga
meie sel hommiku tunnil jälle Su ette tuleme. Ära waa-
ta see juures mitte, mis meie wäärt ehk teeninud
oleme, waid oma suure helduse ja armu pärast halas-
ta meie peale, ja hoia meid kõige häda ja wiletsuse,
kurja ja kahju eest. Aita, et patu ja kuradi riik ja
walitsus siin ilmas ikka enam ja enam wõiks wähe-
neda, aga Sinu armu riik ikka enam ja enam wõiks

kaswada ja wäge wõtta. Anna meile, oh Issand, oma püha Waimu walgust siidamesse, ilma selleta oleme meie pimeduses. Aita meid Sind karta ja armastada, ja anna meile kindelt ja elawat usku Sinu sisse. Oh Issand! meie oleme weel wäga tuimad ja hooletumad oma hinge õnnistuse nõudmises, tee meid oma Waimu läbi elawaks. Aita meid ka, oh armas Issand, oma wendi, ligimesi armastada; tänini on selle poolest küll wäga waene lugu olnud: Meie oleme aga üksi neid armastanud, kes meid jälle armastawad, ja oleme neile head teinud, kes meile seda wastu tegiwad, aga aita, oh Issand, et meie ka neid armastame, kes meid wihtawad, ja neile head teeme, kes meile kurja teewad. Kui meie endid usklikuks ja Sinu lapsiks nimetame, ja meie siiski mõningast inimest mitte ei wõi armastada, et teda mõne iseäralise patu ehk eeskütuse pärast enestest pahemaks arwame, siis on meie eneste usklikuks-kiitmine selge wale; sest apostel ütleb meie tunnistuses: „Kes oma wenda ei armasta, keda ta näeb, kuidas see wõib Jumalat armastada, keda ta mitte ei näe!“ Issand, anna meile õiget armastust Sinu ja ligemise wastu. Amen.

Selsamal wiisil.

Oh Jesuke,

Ka minule

Rüüd anna õiget walgust,

Alma pimeduse ööst

Taewa wii mind armust.

Reljapäewa õhtu laul.

Wiihil: Oh Jeesus Kristus, tule Sa.

Mu hinge kambrit, Jeesuke,
Su eluhooneks, sängiks tee,
Ja ela, hinga selle sees,
Oh Eluwürst ja hingemees!

Uks pane luffu teiste eest,
Et midagi maailma seeft
Ei tungiks sinna elama,
Mu hinge rahu rikkuma.

Kui aga, Sina, Jeesuke,
Mu hinges elad, armuke,
Siis on mul rahu igawest',
Ja lahtun öndjast' ilma seeft.

Reljapäewa õhtu palwe.

Kirjatunnistus Law. Paul. 51, 19.

„Jumala meelepäralised ohwrid on üks rõhutud waim, rõhutud ja rusuks pekstud südant ei laida Sa mitte, Jumal!“

Tälle tuleme kiituse- ja tänuga Sinu püha palge ette, oh armuline Issand Jumal, et Sa meile nii ära rääkimata palju head oled teinud. Sina oled täna meile terwist ja jõudu andnud, et oleme jõudnud oma tööd teha, ja oled kõike kurja ja kahju meist ära keelanud. Oh hoiä ise, armas Jumal, meid selle eest, et meie Sinu armu ialgi ära ei unusta, waid et meie ennaft ihu- ja hingega hoopis Sulle omaks annaksime ja Sind kõigest südamest armastama hakkaksime. Meie

oleme, armas Issand, juba pühas ristimises Sinu omaks saanud; oh anna meile seda andeks, kui meie ühel ehk teisel wiisil Sinu armust oleme ära taganenud ja tuimaks ja hooletumaks jäänud. Palu ise, oh armas Jesus, oma Isa meie eest, et meie jälle armu ja andeksandmist wõiksime saada. Wõta meid ka sel öösel oma armu hõlma, et meie rahu sees wõiksime hingata, ega üksigi waenlane saaks meile kahju ega kurja teha. Kaitse ja hoia ka kõiki meie armsaid omaiseid ligi ja kaugel, ja aita, et kui meie walwame ehk magame, elame ehk sureme, Sinu päralt wõiksime olla ja jääda siin ja seal igawesti. Amen.

Selsamal wiisil.

Ma tunnen küll, mu süda külm,
Ja unine mu waimu film;
Et aga see mull' walu teeb,
Sest loodan, et see teiseks läeb.

Ööd päewad tahan paluda,
Et Sina wõtaks halasta
Ja kõigis minu nõtrustes,
Wind kanda oma süle sees.

Reede hommiku laul.

Wiisil: Oh wõitlejad, et käige peale.

Oh püha, püha, püha Jumal,
Sa Isa, Poeg ja püha Waim!
Ehk ma küll olen tuim ja rumal —
Ma siisgi Sinu armu taim.
Siin toon nüüd tänu, kiitust Sull',
Et päew nüüd jälle paistab mull'.

Sa oled täna öösel hoidnud
Mind oma armu rüpe sees,
Ei häda ega waew mind puutund,
Waid tõusin üles terwises.
Oh Issand, suur on Sinu arm
Mu wastu, — kes küll muld ja põrm.

Su sõna minu hinge toitku,
Et ma Su tahtmist armatsen;
Su Waim mind elukaewul' saatku,
Kust wälja keeb Su tundmine.
Ja olgu minu saatija
Ja taewa teele aitaja.

Reede hommiku palwe.

Kirjatunnistus 1 Kor. 1, 18.

„Sest sõna ristist on neile jõledus, kes hukka lähewad, aga meile, kes meie õndsaks saame, on see üks Jumala wägi.“

Oh Jesus, Sa risti löödud armastus, kes Sa ükskord reedepel päewal meie eest oled kannatanud ja risti küljes surnud, Sinu nimel oleme meie praegu omaast ihulikust unest üles tõusnud, Sinu arm ja halastus on meid sel öösel hoidnud ja kaitsnud, seepärast kiidame ja täname Sind kõigest südamest. Wita meid alati ja iseäranis täna Sinu surma päewal Sinu kibedat kannatamist ja surma meelde tuletada ja selle peale mõtelda, et Sa meie eest seda kõik oled kannatanud. Meie igauks oleksime pidanud oma pattude pärast pürgus nii hirmsasti piinatud ja waewatud

saama, aga Sina oled seda hirmsat muhtlust meie asemel ära kandnud. Oh Jeesus! kui suur on Sinu arm ja halastus meie vastu! Sa oled meid siis juba armastanud, kui meie alles Sinu waenlased olime. Sinu armastus, oh Jeesus, on ära rääkimata suur! Kui Sina ei oleks seda meie eest kannatanud, siis ei oleks üksainusgi inimene wõinud õndsaks saada! Oh armas Jeesus! Meil ei ole midagi Sulle anda. Aga Sa oled ütelnud: Anna, mu poeg, mu tütar, oma südamulle. Noh, Issand, meie anname neid Sulle, aga meie palume Sind: Pese need südamed oma püha kallil werega kõigest patu roojast puhtaks, loo neid uuesti ja tee neid enesele kõlbawaks eluasemeks. Oh Jeesus! ole siis ka täna meie juures ja aita meid Sind armastada ja oma ristilandes Sinu järel käia ja ükskord sinna saada, kuhu Sa pärast oma ristilandmist meie eele oled läinud meile aset walmistama. Amen.

Seljamal wiisil.

Siis õnnista mind nüüd ja hoia,
Oh Issand, õnnistuse kaew!
Mu südant Waimuga Sa wõia,
Su pale paistku mull' kui päew. —
Mu peale palget tõsta Sa,
Su rahu olgu minuga!

Reede õhtu laul.

Wiisil: Oh Jumal, tule Sina.

Sind, Issand, tänan mina
Nüüd kõigest südamest

Su walu ja Su piina
Ja süüta surma eest;
Mu patu wõlg on taja nüüd,
Ei ole enam karta,
Et põrgu lähen ma.

Mis kannatanud Sina,
See kihutagu mind,
Et kurja wihtan mina
Ja teenin, Issand, Sind,
Et ial ma ei unusta,
Mis waewa Sul on olnud,
Et õndsaks saaksin ma.

Mind aita muile teha,
Mis tegid minule,
Ja ikka abi saata
Ka ligimesele.
Ja ilma kasu nõudmata,
Mii kui ja mulle näitnud,
Kõik armust, hinnata.

Meede õhtu palwe.

Kirjatunnistus Rom. 8, 33—34.

„Kes wõib nende peale süüid tõsta, kes Jumala ärawalitsatud on? Jumal on see, kes õigeks teeb. Kes on, kes wõib hukka mõista? Kristus on see, kes surmud, ja mis weel enam, kes ka illes äratatud, kes ka on Jumala paremal käel, kes ka meie eest palub.“

Kiitus, auu ja tänu olgu Sulle, oh armas Issand, selle tänase päewa ja kõige selle hea eest, mis

Sa meile täna oled teinud. Kes jõuab, oh Issand, kõiki neid heategemisi üles lugeda, mis Sina igal päewal meile oled teinud nii hästi ihu kui hinge poolest. Kes võib ka neid hädasid ja wiletsusi teada ehk üles arvata, mis Sa iga päew ilma meie teadmata meie pealt oled ära käänanud. Ei meie taha siis ka mitte enne magama uinuda, kui meie ei ole Sulle kõige Sinu juure armu ja heategemiste eest kõigest südamest tänu ja kiitust andnud. Meie palume Sind, et Sa seda armulikult tahad kuulda ja vastu wõtta. Aga meie palume ka Sinu käest andeks, kui meie ehk täna jälle Sind oma pattudega oleme kurwastanud; seks oled Sa ju oma kalli were ristisambas ära walanud, et Sa meie patud seega oled taha teinud. Ole, oh armas Issand, ka sel öösel meie juures, et kurat, kes ümber käib kui mõiraja lõukoer, ei wõiks meist ühtigi osa saada, ega meile ühtigi kurja ega kahju ei wõiks sündida, waid et meie Sinu armu hõlmas wõiksite hingata ja homme waraselt rahu- ja terwisega üles tõusta. Tahad Sa aga meitest kedagi sel öösel siit ilmaft ära kutsuda, siis anna meile õnnist tunnikest oma kannatamise ja surma pärast. Amen.

Seljal maal wiisil.

Oh tee, et Sinu haawad,
Kui wiimne tund mul käes
Mu kinnituseks saawad!
Mu lootus usu wäes
See peale käigu lõpmata,
Et Sinu surm ja weri
Mind katab armuga.

Laupäewa hommiku laul.

Wiisil: Oh Isa taewa riigi sees.

Müüd pime öö on mööda läind,

Su arm, oh Jumal, seda teind,

Müüd päike paistab selgeste

Ja annab meile walguse,

Sest Sind, oh Jumal, kiidame,

Sull' tänu-laulu laulame.

Sa oled, Issand, heldeste

Meid öösel hoidnud hoolhaste,

Et magasime mureta,

Ja jäime ilma kahjuta.

Sa olid meie warjupaik,

Sest rõõmustame ennast kõik.

Laupäewa hommiku palwe.

Kirjatunnistus Law. Laul 103, 2. 4.

„Mu hing, kiida Jehowat, ja ära unusta mitte Tema heategemisi ära. Tema on see, kes kõik ülekohut andeks annab, kes ära parandab kõik su wigadused. Kes su elu lunastab hukatusest, kes sind ehiv helduse- ja halastusega kui krooniga.“

Oh igawene Jumal, kes Sa igawesest ajast igawesti oled olnud, ja igawesest ajast igawesti saad ikka jääma, Sulle olgu auu, kiitus ja tänu, et Sa meid jälle selle nädali wiimse päewa juurde oled aidanud ja selle hommiku walgust meile oled näha andnud. Sina oled selle nädali läbi ja ka sel tänasel öösel meid kõige häda ja kahju eest armulikult hoidnud ja

taitsnud ja alati oma wägewa abiga meie juures ol-
nud. Oh aita meid ka seda nädali wiimast päewa
Sinu kartuses ja armastuses elada, Sinu püha sõna
õpetuse ja püha Waimu juhutamise järel, et meie mi-
dagi kurja ega ülekohut ei tee. Aita meid ka, kui
meil sel nädalil kellega on tüli ehk pahandust olnud,
weel täna andeks paluda ja ära leppida, et meie tänast
päewa mitte looja ei laseks minna oma wihastamise
üle ja et meie maad ei annaks kuradile. Aita meid
ka täna, oh kallis Õnnistegija, Sinu jälgedes käia ja
Sind armastades ka oma ligimest armastada ja te-
male head teha. Kinnita, oh Issand, ise meie usku
ja lootust, et meie Su õiged teenrid wõiksime olla
ja mitte aga üksi paljaks silma-kirjaks. Aita meid
kõikide inimeste wastu kannatlikud ja tasajed olla, ega
kellegile kurja kurjaga, waid heaga tasuda. Aita, oh
Issand, et meie wiljakandjaks oxfaks saaksime Sinu
see tõsi wiinapuu küljes, ja palju wilja kannaksime
igaweseks eluks. Amen.

Selsamal wiisil.

Mu Jeesus, nüüd mind kinnita,

Su kalli püha Waimuga:

Mind nõtra, Jeesus, puhasta

Ra oma kalli werega;

Mu südant usus toeta

Seejama kalli werega.

Laupäewa õhtu laul.

Wiisil: Oh Jeesus Kristus, tule Sa.

Küll päewad ruttu lähewad

Ja äkist' ära kaowad;

Üks nädal teise järel' läeb, —
Ja peagi ju surm on käe.

Oh Jumal! anna andeks Sa,
Kui olen pattu teinud ma
Su vastu töö- ehk sõnaga —
Ehk wahest meele-mõttega.

Mind aita meeles pidada,
Et ilmast pean lahkuma,
Ja et siis pärast surma ma
Pean kohtu ette astuma.

Lauapäewa õhtu palwe.

Kirjatunnistus Law. Laul. 90, 10—12.

„Meie aastate päewad on seitsekümmend aastat, ja kui keegi väga tugew on, siis kaheksakümmend aastat, ja nende ülem asi on waewaline ja wilets: sest need saawad otsegu äkitselt ära niidetud, ja meie läheme leudes ära. — Issand, õpeta meid meie päiwi nõnda üles arwama, et meie tarkust südamesse saame.“

Kõigest südamest kiidame ja täname Sind, oh helde armas Jumal, et Sa oled jälle ühe terve nädali meid üle aidanud. Meie rõõmustame ennast kõigest südamest Sinu helduse ja armu pärast, mis meie sel nädalil nii rohkesti oleme tunda ja maitsta saanud. Sina oled meid tänini elus hoidnud ja oled meile terwist andnud tööd teha, et meil ühtegi puudust waja ei ole olnud. See on üksnes Sinu suur arm ja heldus, et Sa meile nii palju head teed, ehk meie

küll ka sellegi nädali sees palju pattu oleme teinud ja Sinu õiget wiha ja nuhtlust teeninud. Oh kui paljud on sel nädalil mitmesuguse häda, haiguse ja muude õnnetuste sisse langenud ja mitmed juba siit ilmaist ära läinud, aga meile oled Sa weel armuaega andnud surma vastu valmistada. Anna meile andeks, armas Issand, kõik pattu, mis meie sel nädalil oleme teinud ja aita meid, kui Sa meile weel armuaega tahad kinkida, edespäi suurema hoolega, walwates ja paludes patu eest hoida. Hoiu meid ja meie armsaid omaid ka sel õõsel oma taewaliku rahu sees ja halasta kõikide peale, kes sel õõsel siit ilmaist peawad ära lahkuma ja wõta neid oma igawese rahu ja rõõmu riiki. Aita meid kõiki, oh kallid Issand, kui meie walwame wõi magame, ja ole meie juures elus ja surmas — kuni sinu igawese rahu ja hingamise sisse saame. Amen.

Selsamal wiisil.

Kui siin mu aeg saab lõppema,
Wind oma riiki wõta Sa,
Kus kõige ingli-hulgaga
Sind kiidan rõõmsa lauluga.

Kristuse tulemise ajal.

Wiisil: Ma tulen taewast ülevalt.

Su tulemise aeg nüüd käe,
Oh Jumala Poeg Jesuke!
Sa kõiki neid nüüd õndsaks teed,
Kes annawad Sull' südamed.

Küll suur on Sinu armu nõuu,
 Oh Jumal! sest Sull' olgu auu!
 Et oled Poega läkitand,
 Kes meile õnne walmistand.

Ei Sa nüüd põlga ära meid,
 Kui kahetseme oma süüd,
 Ja Su käest armu nõuame,
 Siis õnnistust tõest' leiame

Nüüd südamest Sind kiidame,
 Oh kallis, armas Jeesuke!
 Sull' Hosianna laulame,
 Et tuled Peastjaks ilmale.

Oh Jeesus Sull', et wõitsid Sa,
 Meid patust, surmast lunasta,
 Sest wõta omaks igawest'
 Nüüd meie ihu hingekest.

Kirjatunnistus Saak. 9, 9.

„Ole üpris väga rõõmus Siioni tütar, õiska
 Jerusalemma tütar! Waata, sinu kuningas tuleb
 sulle õige, ja tema saab abi.“ —

Kes on see õige Kuningas? See on taewa Kuningas, kes oma taewa auujärje maha jättis ja siia patu läbi ära neetud maailma sisse tuli, et Ta meid ja kõiki waeleid ära kadunud ja hukka mõistetud patuseid tahtis patust, surmast ja kuradi wäest lunastada ja ära peasta. Prohwet Sakarias kuulutab, et Ta küll alanduses ja madaluses julase näol tuleb, siiski ometi igawene wägew Kuningas on. Kes nüüd ennast selle Kuninga armu walitjuse alla annab, see saab oma lihameele, surma ja kuradi walitjuse alt lahti ja jääb

Tema alamaks ja omaks siin ja seal igawesti. Oh seda suurt ja kallist õnnistust, mis selle Kuninga alamad Tema juures, Tema walitsuse all tunda saawad! Andkem siis ka meie igaiks ennaft Tema alamaks ja omaks, et meie Tema rahwas ja Tema meie Kuningas wõiks olla. Tehkem oma südamed ukshed lahti, et auukuningas wõiks sisse tulla ja eluaseta meie sees pida, et meie Temaga ükskord Siioni wärawast wõiksime sisse minna ja seal Tema juures igaweses rõõmus ja auustuses Teda wõiksime Hosianna ja Halleluja lauludega kiita ja tänada. Amen.

Palwe.

„Hosianna Daweti Pojale! Kiidetud olgu, kes tuleb Issanda nimel, Hosianna kõrges!“ Nõnda, oh Issand, peame suu- ja südamega Sinu tulemise ajal Sulle wastu hüüdma ja Sulle kiitust laulma. Sa oled meile nüüd jälle uue kirikuaasta kinkinud ja meile tänini weel armuaga andnud, ega ei ole Sa weel mitte meid kui wiljakandmata puud maha raiunud ja tulesse wiskanud, waid oled ikka weel meiega kannatanud, et meie ehk wähestgi hakkaksime wilja kandma. Oh kannata siis weel, armas Issand, ja tule meile oma Waimu- ja armuga appi, ja aita meid, et meie hakkaksime wilja kandma. Sa oled ilma otjata suurt armu ja halastust oma maailma sisse tulemisega meie wastu üles näidanud, oh aita nüüd ka oma suure armu läbi, et meie oma südamed ukshed Sulle lahti teeksime, et Sa wõiksid sisse tulla ja seal sees elada ja walitseda, et meie Sinu sees ja Sina meie sees wõiksime

ikka olla ja jääda. Seks aita meid oma püha Waimu läbi, et meie alati wõiksime walmis olla, et, kui Sa teistkorda saad tulema ja kohut saad mõistma elawate ja furnute peale, et meie siis kõigi pühade ja ärawalitsetutega wõiksime Sinu paremal käel seista ja Sinu igawese rõõmu riiki saada, mis Sa kõikidele oled walmistanud, kellel Sinu tulemise päew armas on. Amen.

Issa meie n. t. s. ja Issand õnnistagu meid n. t. s. *)

Selsamal wiisil.

Hing, ära wiida aega nüüd,
Waid kiida Jesust, kes ju süüd
On ilma tulles lepitand,
Ja kõik su patud andeks ann'd.

Nüüd anna ennast Jesule,
Ja ela üksnes Temale,
Et paradiijs igawest'
Sa õnnistust wõiks leida sest.

Jõulu laupäewa õhtul.

Wiisil: Oh armsad hinged, armutaimed.

Sind kiitwad wäetimate keeled
Sel Jõulu ööl, mill' sünd'sid Sa,
Kes surma ärawõitja oled;
Meil' eluwalgust ilmuta.
Oh laps! kes sõimes aset wõtnud,
Meid kuule, kell' Sa appi tõtnud.
Su alla pandud ingli-wäed, —
Ka waata waeste laste peal'

*) Issa meie n. t. s. ja Issand õnnistagu meid n. t. s. saagu ka kõigi teiste palwete lõpul loetud.

Meil' siruta Su armu käed,
Kes ekhivad weel siin ja seal;
Meid aita, et Su juurde jõudwad
Oh Jeesus! ja Su tundmist nõudwad

Sa kõige parem Jõulu anne,
Ei muud, kui Sind, ma himusta;
Su heldusega ennaft pane
Meu südamesse hingama.
See õnnistus on igavene,
Mis Sina annad, Jeesukene.

Sa oled kõige ülem heldus,
Ja jagad rohkest' andisid;
Laf' tõusta meil' Su Waimu walgus
Ja paista elu otjani.
Meil' aegsalt õndjast' taewa kanna.

. Kirjatunnistus Luuk. 2, 14.

„Mu olgu Jumalale kõrges, ja maa peal
rahu, inimestest hea meel.

Meid sõnu laulsiwad inglid õndsäl Jõulu öösel
kui Jeesus Betlema laudas oli sündinud. Nõnda lau-
lab ka kõik ära lunastatud inimeste sugu igawesti.
Need ei wõi aga mitte nõnda laulda, kelle sees Kris-
tus weel ei ole sündinud. Sest kus saadan, maailm
ja patt weel walitseb ja aset peab, seal ei wõi weel
rahu=laulu Jumala auuks lauldud saada. Seepä-
rast, armsjad hinged, andkem Jumalale auu, siis an-
nab Tema teile oma rahu ja õnnistust Jeesuse sees.
Ja kui sul Tema rahu ja õnnistus südamess on, mis
on sul siis tarwis karta? Hirmutab siind patt, Tema

sees on sul täieline õigus. Ahwardab sind maailm; mis wõib tema sult wõtta? Jesust ei wõi keegi wõtta. Kiufab sind kurat; see on sinu juures, kes teda oma jalgade alla on tallanud. Kardad ja surma? Miikspärast? Kristus on ju sinu elu, ja surm on sinu kasu. On sul hirm wiimse päewa kohtu eest? Eks see ole ju sinu wend, sinu liha ja weri, kes sinu peale kohut mõistab? Kas Tema peaks sind hukka mõistma? Hirmutab sind põrguhaud? Sul on ju Jesus taewariigiga südamas. Tema kätte jääb wõimus.

Sah, oh kui rõõmsad ja õndsad saame meie ükskord taewas olema, kui meie siin oleme Jesust usus wastu wõtnud ja seal igawese jõulu rõõmu sees Tema juures saame elama ja taewa sõjawäe hulkadega Temale uusi laulusid saame laulma! Seks aidaku meid armas jõulu lapsuke, et neil kallil jõulu pühadel ja igal ajal ennast selle wastu walmistaksime. Amen.

Palwe.

Meie täname ja kiidame Sind, oh armas Jesus, et Sa meile jälle kallist jõulu aega oled andnud ja meile ristirahwale, kes Sind armastame ja Sinu sisse usume, nii hästi wanadele ja noortele, wanematele ja lastele jälle suurt rõõmu oled walmistanud. Oh aita meid, et meie rõõm nüüd ka õige ja püha rõõm oleks, et meie üksnes Sinu sees rõõmsad oleksime, et Sa oma sünnimise läbi oled tulnud meid patust, surmast ja wangist lahti peastma ja wabaks tegema neist ahealtest, kellega meie seutud olime. Suurt rõõmu ja õnnistust oled Sa see läbi kõigele maailmale saatnud

ja valmistanud, kes Sinu sisse usuvad. Ka taewa inglid tundsiwad see üle suurt rõõmu ja laulsiwad taewa all kiituse laulu. Oh eks meil peaks siis seda suurem rõõm olema, sest et Sa mitte inglite waid meie pärast oled maailma sündinud; eks meie peaks seda enam Sulle kiitust laulma? Wõta, oh kallis Jõulu-lapsuke, meie südamed enesele sõimeks ja ela meie sees, et meie Sinu armust ialgi ära ei lahkuks, kuni ükskord taewas Sinu juures weel suurema jõulu-rõõmu sees püha inglite seltsis Sind igawesti saame kiitma ja tänama ja Sulle kiituse-laulu laulma. Amen.

Wiisil: Amen, Jeesus Kristus elab.

Auu nüüd olgu Jumalale
 Ja rahu tulgu maa peal jälle
 Ja inimestel' hea meel! —
 Inglid laulwad kõrges taewas,
 Eht meie weel siin ma peal waewas:
 Küll pea oleme ka seal,
 Kus see on ülendud,
 Kes täna sündinud:
 Jeesus Kristus,
 Oh tule Sa
 Nüüd meile ka,
 Ja wõta meid ka taewasse.

Jõulu esimesel pühal.

Wiisil: Hoiameid ja õnnista.

Süda, ärka üles nüüd,
 Kuule rõõmu sõnumeid,
 Mis need inglid toowad meil':
 Kristus täna sündind' teil'!

Betlemmas seal sõime sees
Magab laps nüüd mähtmetes,
Ja on ka nii waene teal,
Kui see waesem ilma peal.

Ta on nõder sõimes maas,
Süisgi suurem Kuningas,
Rahuwürst ja abimees
Kõigile, kel kitjas käes.

Tõsta filmad rõõmsaste
Taewa poole ülesse,
Wäljal laulab ingli heal,
Soomib rahu ilma peal.

Ära, hing, siis wiibi nüüd,
Kutta karjastega siit,
Seda last ka kummarda,
Kes sind tulnud aitama.

Mõnda jõulu hommikut
Oled üles ärganud,
Rõõmus omas südames,
Et see päew sul jälle käes.

Aga kas see rõõm on sul
Tõsine ka olnud küll?
Oli rõõm sul Jeesuses,
Wõi ehk liha meele sees?!

Kirjatunnistus Luk. 2, 1—15.

„Aga see sündis neil päiwil, et sõna Keis-
rist Augustusest wälja läks, et kõik maailm pidi
üles kirjutatud saama. — — — Ja kõik läksi-
wad ennast lastma üles kirjutada, igauks oma
linna. Siis läks ka Josef Kalilea maalt Naat-

sareti linnast üles Juda maale Daweti linna, mis hiiitakse Betlemmaks, seepärast, et ta oli Daweti sugust ja pärismaalt, et ta ennast pidi lastma üles kirjutada Maria oma kihlatud naesega, kes oli käima peal. — — — Ja tema tõi oma esimese Poja ilmale, mähkis teda ja pani teda maha söime n. t. j. — —“

Sel ajal, kui Jeesus Betlemmas sündis, oli Juda maa Roma keisri Augustuse walitsuse all, kes pea kõik maailma riigid oma walitsuse alla oli wõtnud; Kristuse sündimine sai karjastele wälja peal ingli läbi kuulutatud; sellest on näha, et Jumal mitte kõrkusest ega juurusest lugu ei pea, waid mis halw on maailma ees, seda on Jumal ära walitsenud, et Ta tarkadele häbi teeks, ja mis nõder on maailma ees, seda on Jumal ära walitsenud, et Ta häbi teeks sellele, mis wägew on maailma ees n. t. j. Jeesus sündis halwas laudas; mikspärast? Wist selle pärast, et suuremad, ülemad ja rikkamad, kes hulgalisti üleskirjutamise pärast Betlemma koku tuliwad, suuremad ja paremad majad ja kohad enestele oliwad wõtnud. Josef ja Maria oliwad aga waesed ja halwad, ja waesed ja halwad peawad ju ikka kõige halwemaga rahul olema. — Minu südame armas inimene! Nõnda lähed lugu ikka: rikas ja uhke maa ilm istub ikka ülewal auupaikades — aga waene ja põlatud Jeesus ei leia seal mitte ruumi — niisamati ka mitte kõik muud waesed inimesed; aga Jeesus, kes ise

on waeseks ja halwaks saanud, ei põlga kedagi waest ära, kes aga südamest Tema sisse usub ja Teda armastab. Ta wõtab kõiki armuga wastu, olgu rikkad ehk waesed. Kes Teda aga armastab ja Tema sisse usub, seda wõtab Ta wastu. Amen.

Palwe.

Minu hing! Kiida kõigi inimeste ja inglitega Issandat, ja ära unusta mitte ära, mis Ta sulle head on teinud. Jah, Sina Issa ainusündinud Poeg, oled meie waeste liha ja werd enesele wõtnud, et meid, kes meie needmise all olime, ära lumastada ja meile lapsed õigust saada. Sa oled waeseks ja halwaks saanud, et Sa ka waeste ja halwade wennaks ja õnnistegijaks wõiksid saada. Sina andsid ennast hea meelega häda ja surma sisse, et meid seeläbi kõigest hädast ja waewast ja igawesest surmast peasta ja lumastada. Meie palume Sind, kallid Jeesus, walgusta meie südamed jellel kallil pühade ajal oma püha Waimu läbi, et meie dieti Sinu sisse usuksime ja Sind armastaksime. Õnnista ka neid kallid pühi meie juures, Sinu sõnast ja armust üksnes rõõmu tunda, ja hoia meid kõige lihaliku patu rõõmu ja lusti eest, mis muud ei saada, kui ihu ja hinge hukatust. Aita meid oma õnnistamise läbi neid kallid jõulu pühi pühitseda ja õiget jõulu rõõmu waimus Sinu sõime juures maitsta, kuni üürise aja pärast suuremat jõulu rõõmu eest leiame. Amen.

Seljal wiisil.

Waata uskus kindlaste

Üksilmi sõimesse;
Tema süda tunneb küll,
Mis on ial koormaks sul.

Ütle aga Temale:
Kallis püha lapsuke!
Sind ma palun filmavees!
Hinga nüüd mu südames.

Tõulu teisel pühal.

Wiisil: Jeesus, tule minule.

Püha laps, nüüd magad Sa
Laudas sõimes rahuga
Ja Su juures seiswad need
Bagad waesed karjased.

Wäljal ilmus nendele
Ingli-wägi häkiste,
Mis nii wäga ilujast
Kooris laulis heledast:

„Auu nüüd olgu Jumalal,
„Kahu olgu siin maa peal,
„Inimestest hea meel,
„Issand Kristus sündind teil!“

„Aita meid, oh Jeesuke,
Et ka meie rõõmsaste,
Sulle kiitust laulame
Ja Sul' südant anname.“

Kirjatunnistus Luuk. 2, 12. 16.

„Ja see olgu teile täheks: teie leiate see
lapse mähitud ja sõimes magamast. — — Ja
nemad tuliwad rutusti ja leidsiwad Maria ja
Josepi ja selle lapsukesese sõimes magamast.“

Küll wõiswad karjased imeks panna, kui nemad sinna lauta sisse astusiwad ja seda ingliski juhataatud lapsukest nii wäga halwal ja kõige waesemal kombel wiletsates mähtmetes nägiwad sõimes magawat. Nad wõiswad ehk mõelda: Kas seesugune kõige wiletsam wäetike peaks Kristus jee Issand olema? Just otse need mähtmed pidiwad neile tunnistuseks olema, millest nad Kristust Issandat pidiwad ära tundma. Jumal aga aitas neid siiski usule, et nemad teda sest ingliski nimetatud tähest ära tundsiwad, ja ära minnes seda asja laiali laotasiwad, mis nad lapsukestest oliwad kuulnud, keda nemad waatamas käinud. Ja kui nemad oma karja juurde tagasi läksiwad, Jumalat auustasiwad ja kiitsiwad. Tehkem meie ka nõnda, armsad sõbrad, et kui meie ise Jesust oleme leidnud ja Tema armu omas südames oleme tunda saanud, et meie siis Teda ja tema armu ka teistele kuulutame, ja mitte ükski palja sõnaga, waid ka teo- ja tõega omas elus seda üles tunnistame, armastuses kõikidele head tehes; seda wiisi wõime seda asja laiali laotada.

Meie läheme ka, kui Jumal elu ja terwist kingib, jälle pärast pühi oma tööle; aga ärgem unustagem selle juures Jesust ära, waid auustagem ja kiitkem Teda ka, nagu need karjased kõige oma töö ja talitamiste juures, ja ärgem wiitkem oma armu- aega pahade mõtete, tühjade juttude ega muude pahade wiisidega ära. Kui nõnda teeme ja elame, armsad wennad ja õed, noored ja wanad, siis jääb Jesus igal ajal ja igal pool oma armu- ja rahuga meie juurde

kuni meie päewade otsani. Seks aidaku Ta meid oma suure armu ja halastuse pärast. Amen.

Palwe.

Kiidetud olgu Sinu püha nimi nüüd ja igawesti, oh helde ja armuline Jumal, et Sa meite waeste patuste wastu nii suurt armu ja halastust oled üles näitnud, et oma ainu armastatud Poja oled lastnud inimeseks sündida, et meie Tema läbi wõime õndsaks saada. Jah, armas Jeesus! Meie tuleme otsegu waesed karjased waimus Sinu sõime juurde ja anname Sulle kiitust ja tänu Sinu suure armu eest, sest Sinu sündimise läbi on kõigele maailmale äralunastamine ja õnnistus tulnud, et kes Sinu sisse usuvad, mitte ei pea hukka saama, waid neil peab igawene elu olema. Aita meid, oh Jeesus, alati oma armu ja oma Waimu läbi, et meie alati ja iga päew jõulu walguses elame ja käime nii kaua, kui Sa meile weel siin maa peal elupäiwi ja armuaega wõtad kinkida, kuni Sa meid armust oma riiki saad wõtma, kus Sa meile igawest jõulu rõõmu tahad kinkida. Amen.

Seljamal wiisil.

Kuule, armas Jeesuke,
Meie palweid heldeste;
Anna meile waga meelt,
Puhast südant, puhast keelt.

Et kui Sulle laulame,
Sinu auuks oleks see;
Kiitus Sulle, Jeesusel'
Maa peal — taewas ülewel.

Püha laps, oh Jeesuke,

Minu südant omale
Wõta ja mind awita,
Taewa riiti pärida.

Jõulu kolmandal pühäl.

Wiifil: Ma tulen taewast ülevalt.

See aeg meil' meelde tuletab,
Kuis Jumal meid siin armastab,
Et oma armast Bojufest
Meid saadab peastma pattudest.

See, kes on taewad walmistand,
Maailma rajad kinnitand;
Kes waimud pannud teenima,
Meid patuseid ei unusta.

Kes alguses meid mullast löi
Ja ihu sisse hinge tõi;
Kes pilwi saadab, käseb tuult,
Sai wennaks meil', on meie poolt.

Küll Teda ootsid südamest
Kõik wanad pühad ennemuist',
Ja wõtsid suure hoolega
Ta järel' kirjas uurida.

Ei nemad jeda rõõmu näind,
Waid lootuses nad ilmast läind.
Meil' aga jõudnud on see õnn,
Et Lunastaja sündind on.

Kirjatunnistus Johann. 1—15.

„Alguses oli Sõna, ja see Sõna oli Jumala
juures, ja see Sõna oli Jumal. — — — —
Ja Sõna sai lihaks, ja wõttis kui ühes majas

meie seas elada, ja meie nägime Tema auu kui Isaast sündinud Poja auu, täis armu ja tõtt.“

„Alguses ehk hakatuses oli Sõna,“ ütleb meie kirjatunnistus, ja piibli raamatu esimesed sõnad on: „Alguses lõi Jumal taewa ja maa.“ Sellega näitab Johannes, et Moses seal räägib alguse hakatusest ja kõikidest loodud asjadest. Kui kõik wast alles hakkas olema, siis oli juba see Sõna, see on Jumala Poeg. Tema oli enne algust wõi hakatust, sest et Temal hakatust ei olegi, sest et Ta igawene on; ja on Tema ise igawene, siis on ka meie õnnistus igawene ja kindel, mis meil Tema läbi leida on, kui meie aga selle walguse sisse usume ja mitte pimedust ei armasta, nõnda kui maailm teeb, kes pimedust enam armastab kui walgust, sest Jeesus on see tõsine walguis, kes pimedusesse paistab. Meie kirjatunnistuse lõpul öeldakse: „Sõna sai lihaks.“ Liha tähendab siin täit inimest ihu- ja hingega. Sest ehk Ta küll Jumal oli, sündis ta ka neitsist Mariast liha poolest inimeseks; ja nõnda oli ta Jumal ja inimene ühtlasi. Tema oli „täis armu ja tõtt.“ Maailmal on sagedasti wale-arm juus, aga wiha südames, Kristuse sees leiame aga mõlemaid teine teise kõrwal: armu ja tõtt. See pärast wõime wäga rõõmsad olla, et Tema meie liha ja werd on enesele wõtnud, ja on seega meie inimese olemist nii kõrgele auu sisse tõstnud, et see Jumala paremale käele ulatab; muidugi ikka üksi neile, kes Tema sisse usuvad ja kellele Ta meelewalda on andnud, Jumala lapsiks jaada. Amen.

Palwe.

Jesus Kristus, Sina igawene Isa Sõna, Sinu läbi on kõik asjad loodud, ja ilma Sinuta ei ole ühtigi tehtud, mis tehtud on. Meie täname Sind, armas Jeesus, et Sa meie pärast maailma sisse oled tulnud ja tõsiüks inimeseks saanud, mitmesuguses hädas ja wiletsuses siin maa peal meie äralunastamiseks oled elanud ja kannatanud ja wiimaks ristis surnud. Oh armas Lunastaja! Meie ei tunne weel dieti Sinu suurt armastust meie wasta, ja oleme weel wäga tui-
mad ja külmad selle poolest, aga Sa tunned meie nõ-
rust palju paremini kui meie ise ja see pärast palume Sind: Heida armu meie peale ja ära lasse meid mitte hukka minna, waid wõta meid oma ära walitsetute arusse, et meie wõiksime Sind Sinu suure armu eest gawesti kiita ja tänada. Amen.

Selsamal wiisil.

Auu, kiitus, tänu Jeesusel'
Siin heni, kui saab osaks meil',
See õnnis aeg, mil taewasest
Ta wõtab meid siit armsaste.

Wana aasta wiimase päewa õhtul.

Wiisil: Ma tahan jätta maha.

Küll mitmest wiletsusest,
Ja hädast nutust ka,
Küll mitmest ahastusest
Ja murest olen ma
Sel aastal läbi käinud —

See eest ma kiidan Sind!

Su armu olen näinud,

Su heldus hoidis mind.

Oh armas taewa Jsa:

Mis tahad, tahan ma,

Ei taha ilmas teha,

Mis mulle keeland Sa.

Ei lootust rõõmu pole

Mul ilma Sinuta,

Sest et mu ihu, hinge,

Su omaks annud ma.

Rirjatunnistus Lut, 13, 7. 8. 9.

„Vaata, ma tulen kolm aastat, ja otsin wilja sest wiigipuust, ja ei leia mitte; raiu seda maha, mis tema ka maad rikub?“ Aga ta wastas: „Issand, jäta teda weel seksgi aastaks, seni kui ma tema ümber saan kaewanud ja sõnnikut pannud. Ehk ta wahest wilja kannaks; aga kui mitte, siis raiu teda pärast maha.“

Wiigipuu tähendab ristiinimest, wiinamägi tähendab püha ristifogudust. Ta nõnda kui nüüd keegi oma aeda kõiki sugu ilusaid ja häid puid ja taimi istutab ja nende eest suurt hoolt ja muret kannab ja kaswatab, kuni neist kallist wilja saab, nõnda on ka Jumal meiega teinud oma armu tööga meie hingede kallal. Ta on meid püha ristimise läbi omaks lapsesks wasta wõtnud, meile oma Waimu ja sõna andnud ja meid iga päew oma armu käe peal kandnud,

nõnda kui meie ka selle mööda läinud aasta sees oleme tunda saanud, kui aga märkasime seda tunda. Ta on meile iga päew meie patud andeks andnud, kui meie Teda selle pärast palusime; ja oleksime meie ka kohe pärast ristimist surnud, siis oleks Ta tõesti omad pühad inglid läkitanud, kes meid oleksivad Abraami sülle kandnud; aga et Ta meid aastast aastani on kauemini elada lastnud, siis on Ta meie juures oma armu-tööga ikka edasi läinud. Jah, meie Issand on alati truud ja helde meie vastu olnud.

Uga kas Issand meie kõikide juurest ka wilja leiab? Meie kirjatunnistus ütleb: „Tema tuli ja otsis wilja selle wiigipuu pealt, aga ei leidnud mitte.“

— Meie ristiniimesed oleme need puud tema aias, kelle kallal Ta nii palju tööd teinud ja waewa näinud, ja kui Tema meie juurest ühtigi usku wilja ei leia, eks tal siis ole õigus meie üle kaebama hakata?

Mõteltgem nüüd igaüks sel wana aasta wiimasel õhtul tõega oma südametes järele. Kas oleme tõesti patust pööranud ja ennast Issanda omaks andnud, nii, et kui ta täna õhtu weel tuleks meilt meie hinge nõudma, kas wõiksime julgesti tema ette astuda? Ta on meiega juba küll kannatanud, ja mikspärast? Meie taewa kärneri Jesuse Kristuse eestpalumise pärast: „Jäta teda weel jekski aastaks, ehk ta wahest wilja kannab.“ Ja Ta palub nõnda aasta aastalt ja Tema palwe pärast on Jumal tänini meiega kannatanud ja ei ole surma-kirwest meid mitte maha lastnud raiuda.

— — Uga wiimaks lõpeb Tema pikkmeel ja kannatus otja ja see hirmus ähwardus: „Raiu teda maha!“

saab tõeks minema. Maha raiuma, kas teate, mis see on? Kui puu maha raiitud, siis ei kaswa ta ialgi enam. Nõnda on ka patust pöörmata inimese maha-raiumine surma-kirwe läbi ja hirmus igawene ära-needmine, mis siis kohe tuleb, kui Jumala pikhmeel ja kannatus otjas ja patu mõõt täis on. Ja kui siis see pöörmata patune Jumala kohtu ees seisab ja need filmad tema peale waatawad, kes on kui tule leek, kelle ees midagi ei wõi ära peita — mis peab ta süda siis sees tundma? Ja kui ta siis weel kohtumõistja juust need sõnad otsegu pikse müristamise healega kuuleb: „Mine ära minust, ja ära neetud, igawesesse tulesse!“ Mis ta siis omas südamis tunneb, seda ei mõista ükski surelik üles rääkida. — Jumal aidaku iga ühte aegsasti patust pöörata ja armu otsida, enne kui see hiljaks jääb ja surm oma kirwega juba kallal on. Amen.

Palwe.

Oh armas Issand! aita meid nüüd patust pöörata, nüüd, kui weel armuaeg käes on, ja ära lasse meid weel mitte maha raiuda, waid aita, et meie Sulle wilja hakkaksime kandma. Anna meile seks oma Waimu wäge, et meie wõiksime kõige kurja wastu panna ja Sinu omaks saada ja jääda igawesti. Oh kui palju head oled Sa meile mööda läinud aastal jälle teinud, meiega kannatanud ja meie patud andeks andnud ja ei ole meid meie pattude pärast mitte muhelnud, waid oled meie patud oma selja taha heitnud. Meie palume Sind: Jää ka uuel aastal meie juurde, ja kan-

nata veel meiega. Aga aita meid patust pöörata ja
Sulle elada, et kui Sa meid tuled kutsuma — olgu
mil tahes, weie walnis oleksime. Amen.

Seljal wiisil.

Nüüd lõpnud on see aasta,
Oh armu wala Sa
Mu peale, ja mind kasta
Nüüd Boja werega!
Mu süda uueks saagu,
Ja patust puhastud,
Su arm mind õnnistagu,
Kui kui Sa tõutad.

Uuel aastal, ehk: Nääri-päewal.

Wiisil: Oh Jeesus Kristus! tule Sa.

Uut aastat täna hakkame,
Ja Sind, oh Jeesus, palume:
Oh aita jeda aastat ka
Meid lõpetada lahjuta.

Ei ole meil siin taewa all
Muud nime antud, kallis Tall,
Mis läbi õndsaks saame seal,
Kui lahkume siit ilma pealt.

Su nimi on meil' kinnitus,
Kui peale tuleb wiletsus;
Sa aitad, armas Jeesuke,
Meid risti kanda rõõmsaste.

Kirjatunnistus Law. Paul. 103, 2—5.

„Mu hing! kiida Jehowat, ja kõik mis

minu sees, Tema püha nime. Mu hing! kiida Jehowat ja ära unusta mitte Tema heategemisi ära. Tema on see, kes kõik Su ülekohut andeks annab, kes ära parandab kõik Su wigadused, kes Su elu lunastab hukatusest, kes sind ehib helduse- ja halastusega kui krooniga; kes sinu suu täidab heaga, et ju iga uueks saab kui kottal“.

Iga päew ja tund meie elust on mitmesuguste Jumala helduste- ja halastustega märgitud; meie aga ei ela mitte maa peal esimest päewa ega tundi, waid juba mitu aastat, ja mõni ka mitukümmend aastat; kui palju Jumala heldusi ja halastusi oleme kõige selle aja sees tunda saanud. Ta on meie elu ja terwist andnud, niisamuti ka meie elu ülespidamist, ihukatet, peawarju ja muud tarwitust, et ei jõua Ta heldust ja halastust üles rääkida. Täna teeb Ta jälle otsegu uueks meie elu, uut aastat meie kinkides, et meie iga uueks saab, otsegu kottal.

Jumal on see, kes kõik meie ülekohut andeks annab, kes ära parandab kõik meie wigadused, kes meie hinge lunastab hukatusest. Seepärast, kui ta meile uue aasta annab, siis annab Ta meile seeläbi aega meelt parandada, ja kui meie seda teeme, siis wõtab Ta meid armuga wastu.

Seepärast, armsad hinged, tänagem kõigest südamest ja hingest oma Jumalat, Tema mitmesuguste heategemiste, armu ja helduse eest, mis ta mööda läinud aastal meie wastu üles näidanud, ja ärge kurwas-

tage Teda mitte oma patu eluga. Kes maailma wiisi järele tahab elada oma roojaste liha himude täit-
mises, liias söömisel ja joomises, ahnuses, riius ja
kadeduses, — niisugune inimene rikub enneaegu oma
terwise ära ja lühendab oma kallist armuaega, mis
temale hinge õnnistuse nõudmiseks oli määratud. Oh
armjad ristiiimesed! Armastagem oma elu ja pida-
gem seda kalliks Jumala armu andeks, nii hästi noo-
res põlwes, kui ka wana ea sees, nii hästi õnne kui
wiletsuse päiwil ja elage Jumala kartuses ja armas-
tuses. Elage ka armastuses oma ligimese wastu ja
tehke kõikidele, iseäranis waestele, nii palju head,
kui jõud wähe kannab, et meie elu wõiks Jumala
meele pärast olla. Tema arm aidaku meid. Amen.

Palwe.

Oh armas Issand! Jälle on üks aasta ehk 365
päewa mööda läinud, ja Sina oled meid Selle aja
oma armuga hoidnud ja kõige kurja eest kaitstud.
Sinu arm ja heldus on igapäew uus olnud meie üle,
seepärast kiidame ja täname meie Sind kõigest süda-
mest. Uus aasta on nüüd käes, ja see on meil tead-
mata, mis ta meile saab tooma, head või paha, õnne
või õnnetust, haigust või terwist, elu või surma;
aga meie teame ju ometi, et mis meile ka ial tuleb,
see tuleb Sinu käest. Wita meid aga usus kindlad
olla, Sind karta ja armastada ja oma ligimest ar-
mastada kui iseennast. Hoia meid sel aastal kõige
häda ja kahju, sõja ja wereärawalamise, raskete tõbede,
nälja ja mitme muu õnnetuse eest. Hoia meile weel

fel aastal oma kallist püha sõna, ja ära võta küün-
lajalga veel asemelt ära nihutada. Hoiu ja kaitse
meie Keisri Herrat ja kõiki ülemaid oma armuga.
Annu armu, et kõik meie omaksed, isad, emad, lapsed
jumalakatrustes võtaksivad elada. Anna meile terwist
ja jõudu, et meie truupid töötajad võiksime olla
omas ametis ja kutsmises. Võta kõiki leskesid ja wae-
seid lapsi oma armu ja kaitsemise alla. Aita kõiki
waeleid ja hädalisi, haigeid ja surmaga wõitlejaid, ja
tröösti neid nende häda sees. Wiimaks aga, kui meie
kõikide päewad siin lõpewad, siis võta meid üles
taewa, kus ei ole enam waewa. Amen.

Seljal wiijil.

Su nimel, Jeesus, astume

Nüüd uuel aastal edasi;

Su nimel maa peal elame,

Su nimel ilmast lahume.

Kolmefünninga päewal.

Wiijil: Nüüd Jumalale auustust.

Hing, ärka ja saa walgustud,

Su walgus tõusnud teal,

See meie täht on ilmunud,

Mis näitab Jesu peal ;:

See tähe walgel kõnni ja

Nüüd kõigest jüdamest,

Ta juhatab sind Betlemma,

Kus leiad Jeesusest, ;:

Ta on see wõitja, kelle all

Surm, kurat lõp'wad nüüd;

Ta on see kallis püha Tall,
Kes kannab meie süüd. ∴;

Seft rutta pimeduse seest,
Ja otfi Issandat,
Su filmad pööra patu ööst,
Et tähte näevad. ∴;

Seepärast rutta, rutta ja,
Mis tüliks, mingu ära eest,
Ja enne ära hinga ja,
Kui leiad Jesusest. ∴;

Kirjatunnistus Jeej. 60, 1.

„Tõuse üles, saagu ja walgustatud, sest sinu walguš tuleb, ja Jehowa auu tõuseb su üle.“

Meie pühitseme täna Kolmekuninga päewa, ja kes need kolm kuningat olivad, teab juba igati: need olivad esimesed usuwennad paganate seast. Neid nimetatakse tarkadeks; nemad olivad targad ilmali- kus asjus, nimelt tähetundmises ja muis asjus, aga kõige enam selle poolest, et nad Jesust otšisivad, kuni Teda leidsivad. Need kolm tarka wõi Kuningat oli- wad esimesed, kes ühe tähe juhatusel Jesuse juurde tulivad. Pärast on see armuwalguš mitmele rahwale hulgaliste tõusnud — ka meie Eesti rahwale. — Pet- lemnia karjastele kuulutasivad inglid, pagana maa tarkadele täht Jesuse sündimist, ja nad saidwad nõnda Tema juurde juhata tud. — Meie täht on püha kiri ehk Jumala sõna, mis meid tema juurde juhatab; — käigem selle tähe järel, siis leiame teda. Meil ei ole küll Temale kulda, wiiruki, ega mirri anda, — aga

andke jõudu mööda waestele, ehk Jumala riigi wäl-
jalaotamise heaks paganate seas, — ja kui armastuse
pärast Tema wastu seda annate, siis arwab Ta seda
enesele antud olewat. Olgu siis need kolm tarka ka
selle asja poolest meile õpetuse märgiks. Amen.

Palwe.

Issand Jesus Kristus, Sina kõrgest kiidetud
armu- ja auu-Kuningas, meie täname Sind, et Sina
enesele Juuda rahvast ja paganatest ühte kogudust oled
kogunud ja ka meie juust enesele kiitust oled walmis-
tamud. Anna meile oma püha Waimu ja walgusta
meid, et meie Sind nii kui need hommikumaa tar-
gad, otsikime ja leiaksime. Aita, et meie sinu püha
sõna, kui paistwa tähe järel käime. Oh et see rõõm,
mis inglid Sinu sündimise juures kuulutasiwad, ka
meie juures suureks jaaks! Kuule meie palweid ja õh-
kamisi. Wõta wastu meie ohwrid ja anded: usu kulda,
meie palwe wiirukit, ja meie rõhutud ja rusuks peks-
tud südamet mirri. Hoiame meid ka kõige kahjuliku patu
teede eest, mis Sinu armust meid kõrwale wiinwad ja
ära lahutawad, Sinu hea waim saatku meid tasase tee
peale, et Sinu juurde, oh Issand, tuleme, sinu sisse
usume ja Sind waimus ja tões kummardame. Amen.

Selsamal wiisil.

Su Jesus on ju täht ja tee,

Mis elusse sind wiib,

See paradüüsi ukseks,

Mis usk sull' lahti teeb. ∴

Siis wõid sa näha selgeste,

Kus õige rahu-maa,
Ta läbi lähed taewasse,
Kus ja wõid hingata. ∴

Küünlapaewal.

Wiihil: Mu elu Kristus ise.

Oh Issand! lase rahus
Ka mind siit lahtuda,
Kui Simeon siit lahtus, —
Mii tahaks mina ka.

Ma olen väga rõõmus
Siit ilmast lahtudes;
Sest Sina, armas Jeesus,
Mul oled taewas ees.

Nüüd armu walguš paistab
Kõig' ilma rahwale,
Ja paganadgi saawad
Sest rahu hingele.

Nüüd wõiwad õndsaks saada,
Kes armu nõuawad
Ja wõt'wad patust pöördä, —
Siis taewast päriwad.

Kirjatunnistus Luuk. 2, 28—30.

„Siis wõttis tema (Simeon) lapse oma sülesse, kiitis Jumalat ja ütles: Issand, nüüd lased Sina oma sulase rahus ära minna oma sõna järel, sest mu filmad on Sinu õnnistust näinud.“

Sel päewal seati lapsukest Jeesust Issanda ette

ühe wana seaduse ohwriga, nõnda peatwad meie seaduse ajal ristirahwa wanemad oma lapsi Issandale pühitsema ja kasvatama palwe ohwriga ja uskliku jumakartliku eluga.

Simeon oli sel ajal, kui meie Õnnistegija maailma sisse tuli, üks wana usklik ja waga mees, kes ammugi oma elu sees oli Israeli äralunastamist oodanud, ja ta oli sõna saanud pühast Waimust, et ta enne ei pidanud surema, kui ta pidi Kristust näha saama. Ja nüüd oli ta omas südamel sellesama Waimu läbi tunnistust saanud, et ta pidi püha-kotta minema, kus ta igatsitud ootus pidi täidetud saama, — ja sai ka. Ja kui Simeon oma kõige suuremat eluõnne ja palka, Kristust, oli leidnud ja kätte saanud, siis tahab ta rõõmuga surra. Oh kui õndsad saaksime ka meie olema, kui meie ülem mure aitati see oleks, oma Õnnistegijat waimu silmadega näha ja usu kättega sülesse wõtta; siis oleks meil siin ilmas õnnis elu lõpetus, ja saaksime tulewas ilmas Jesust näha palest paleesse. Amen.

Palwe.

Oh Lunastaja Jeesus! Anna meile kõikidele ka seesugust tulist igatsemist, nälga ja janu Sinu järele, kui wanal wagal Simeonil oli; ta sai seda mis ta nii südamest igatses ja wõis rahuga siit ilmast lahkuda. Oh aita meid ka nõnda usus elada, armas Jeesus, ja usukättega Sinu ümbert kiini hakata ja oma südamesse wõtta. Oh hoia meid, et meie siin armuajal ialgi Su armust enam ära ei lahkuks,

Kuni surmani, et siis wõiksime rõõmuga hüüda: Müüd
lased ja mind rahus ära minna, sest mu filmad on
Sinu õnnistust näinud. Amen.

Wiisil: Müüd on see päew ju lõppenud.

Oh ära lase enne mind
Siit ilmast lahkuda,
Kui olen näinud, Jeesus, Sind
Mu waimu filmaga.

Oh anna suurest armust Sa
Sim'ona õnne mull';
Su jalge ümber haktan ma,
Siis elan juren Sul'.

Palwe-päewal.

Wiisil: Mu Jeesus, Jumal liha sees.

See Adama suur eksitus,
Kus esmalt sündis hukatus,
On saatnud surma kõigile,
Ja tuhanded wiind põrgusse.

Kus on see ilus paleke?

Kus paradiisi põlweke?

Kus wili, mis ann'd elupuu?

Ets patt kõik ole riisunud?!

Ma olen omas weres maas

Ja hoopis hukka minemas,

Täis haawu, walu, paiseid ka

Ma olen patu hädaga.

Kus on üks arst, kus abimees?

Kes on, kes mind weel terweks teeks?

Kus on see salw, kus õli siin,
Et terweks saaks mu hinge piin?

Ei saa maailmast abi küll,
Ei kõlba ükski rohi mull',
Üks asi on weel üffine,
Mis parandab mind täieste.

Su kallis weri, Jesuke,
Mis mu eest risti walati,
See parandab mind ainult teal.
Oh halasta mu waeje peal!

Palwe.

Oh helde ja armuline Jumal! Meie teame Sinu pühast sõnast, et Sul ei ole mitte hea meel öela surmast, waid et ta pöörab ja elab, selle pärast tuleme sel palwe-päewal suure alandusega Sinu jalge ette ja palume Sind: Ära mõista meid weel mitte hukka, waid oma armsa Poja Jesuse Kristuse pärast halasta meie peale. Meie ei ole küll jugugi armu ega andeks-andmise wäärt, sest et meie teades ja teadmata nii hirmsasti ja alati Sinu wastu oleme efsinud. Oh anna armu, et meie õieti oma pattude suurust tunneksime ja armu ja andeksandmist Sinu juurest otsiksime; ja aita, et meie seda täna teeksime, sest homme wõib juba hilja olla. Oh Jesus, maailma Lunastaja! Sa oled oma püha kalli werrega meid lunastanud Jumala wiha alt ja põrgu tulest, aita, et meie nüüd ise wägisi oma kurja elu ja uskmata meele läbi sinna sisse ei jookse, waid aita et meie Sinu juurde tuleme ja Sinust ialgi enam ära ei lahku. Amen.

Selgama! wiisil.

Mull' rutta Jeesus abiks nüüd,
Ja kustuta mu patu süüd;
Mind peasta kõigest lahti Sa,
Mis mind siin waewab otjata.

Su sõnast peau kinni ma,
Sest nõnda ütled mulle Sa:
Ma olen Sulle ükssines
Su arst, ju õnn ja abimees.

Oh ole arstiks mulle Sa
Siis elan ilmas rahuga,
Ja kui ma juren, tulen ma
Su juurde taewa elama.

Maria kuulutamise eht Paast-Maarja päewal.

Wiisil: Nüüd, ristirahwas, laulage.

Üks armas päew on täna meil,
Mis meile toob head sõna;
Üks päew, mis rõõmuks Sionil,
Mis odati ju kaua:
See päew on seatud Jumalast,
See sõnum tuleb Temalt wast:
Et Jeesus ruttab tulla.

Üks ingel tuleb Issandast,
Läeb Raatsareti linna,
Toob neitsil' sõna usinast
Ja ütleb: „Tere sina!
Suurt armu oled saanud sa,
Üks poeg saab sinust sündima,
Kel nimi pandaks' Jeesus.“

Müüda, ärka üles nüüd,
Ja mõtle järel' seda,

Ja waata seda imetööd,
Mis mõistust võidab ära:
Et Issa sõna lihaks sai,
Ja nõnda meie wennaiks jäi,
Et Ta meid patust peastaks.

Ei tea maailm sest midagi,
Tal' usk on tühi asi;
Ta ütleb suuga ükšine:
„Ma usun Jesu sisse,
„Kes sündind neitsist Mariaist,
„Ja lunastas mind kurjusest:“—
Teeb süisgi ikka pattu.

Oh see on hirmus kavalus!
Mis aitab süis su Jesus,
Kui jääb su sisse pimedus
Ja kõrkus, ahnus, kurjus?
Kui sina ei käi walgušes,
Ja usus, armus, õiguses,
Süis oled ikka hukas.

Kirjatunnistus Luf. 1, 26— 38.

„Aga kuendal kuul läkitati ingel Kaabriel Kalilea maale ühte linna, Naatsaret nimi, ühe neitsi juurde, kes oli kihlatud ühele mehele, Jofep nimi, Daweti soost, ja selle neitsi nimi Maria.“ n. t. s.

Meie tuletame tänasel päewal meelde, et meie Issand ja Õnnistegija on „saadud pühast Waimust.“ Sest pärast Adama langemist patu sisse on kõik inimeste lapsed patu sees saadud ja sündinud. Üks ainus on, kes pärast patu laugemist mitte ei

ole patu sees sünnitatud, see on meie Issand Jesus Kristus, kes pühast Waimust saadud. Sest rõõmustame tänasel päeval: Kui Tema mitte ei oleks pühast Waimust saadud, siis ei oleks Tema mitte wõinud meie Õnnistegija olla, ja siis oleksime igawesti pidanud hukka minema. Jesus on siis ühtlasi tõsine Jumal ja tõsine inimene. Jah tõesti: Niisugune Õnnistegija on meile just tarwis: Oleks Tema üksnes Jumal olnud, siis ei oleks ta mitte wõinud meie pattude eest surra, sest Jumal ei wõi mitte surra. Ja oleks ta paljas inimene olnud, siis ei oleks Tema surm, mis Ta meie eest kannatanud, Jumala ees ühtigi maksnud. Oh rõõmustagem, armsad hinged, et meil niisugune Õnnistegija on, kes Jumal ja inimene ühtlasi, ja nõnda oli tal wõimalik meie patu wõlad hoopis ja täiesti ära maksta. — Ja kui meie aga Tema sisse südamest usume ja Teda armastame, siis wõime selle peale julged olla: Meie saame õndsaks. Amen.

Palwe.

Armas Issand Jesus, kes Sa meie ainus abimees ja Lunastaja oled, kes Sa meid patust, surmast ja kuradi wäest oled peastnud ja lunastanud, oh kinnita meie nõtra usku Sinu sisse, kes Sa tõsine Jumal oled ja ka tõsiselt inimeliseks oled saanud, et Sa meid ära kadunud Adama lapsi tahtsid õndsaks teha. See pärast aita, Issand, et kindlas usus Sinu juurde jääme, kes Sa meid eksinud patuseid õigele isamaale saadad. Aga anna meile ka armu, et seda kallist õnd-

saaks tegewat usku kõikidele tunnistame, kellel weel seda mitte ei ole, et ka nemad seda õndsast tundmust saatsiwad, et „ei ühegi muu sees ep ole õnnistust, ja et ühtegi muud nime ei ole taewa all inimestele antud, kelle läbi meie peame õndsaks saama“, kui üksi Sinu kallis nimi, oh Jeesus. Oh et pea Sinu sõna tõeks saaks, et Sinu nimel kõikide põlved ennaft peawad nitutama ja kõikide keel üles tunnistama, et Sina, Jeesus Kristus — Issand oled, Jumala Isa auuks! Amen.

Selgamaal wiisil.

Ei siis saa õiget rõõmu full',
 Kui tahad pattu teha,
 Sa seisad wiha, wande all,
 Ei õnnistust saa näha.
 Oh palu armu hingele,
 Ja pööra patust õiete,
 Siis saad sa rõõmu saama.

Suurel neljapäewal.

Wiisil: Oh waata inimene.

Mu kõige kallim wara,
 Sind walitsen ma ära,
 Oh helde Jeesuke!
 Kui Sinust finni hoian,
 Siis taewa elu leian,
 Ei ekhi ma siis õigest teest.
 Ei jütta muud mu südant,
 Kui Sinu arm, oh Issand;
 Sa oled eluleib.
 Sa toidad minu waimu,

Ma maitfen Sinu armu;
 Sest minu meel Su peale käib.
 Sind mina ikka kiidan,
 Su kallist nimest laulan,
 Sind väga armastan.
 Su surm tõi mulle õnne,
 Sest olgu minu kõne,
 Et alati Sind tunnistan.

Kirjatunnistus Matt. 26, 26—28.

„Aga kui nemad söiwad, wöttis Jeesus leiwa, ja õnnistas ja murdis, ja andis oma jüingritele ja ütles: Wõtke, sööge, see on minu ihu. Ja Tema wöttis karika, ja tänas ja andis neile. ja ütles: Jooge kõik sealt jeeft. Sest see on minu weri, see uue seaduse weri, mis mitme eest ära walatakse pattude andeksandmiseks.“

Meie Issand ja Õnnistegija rääkis neid sõnu sel öösel, mil teda ära anti; see oli öö, kus põrgu-
 haud oma wäe- ja teenritega Gluwürstile surma wal-
 mistas ja kus kurat Juda Iskarioti südamesse läks.
 Nii hirmus, kui see öö küll meie Issandale oli, on
 see siiski mitmeid hirmsaid öösid walgustanud, ja oh
 kui mitmeid ja mitmeid tuhandeid waeseid patuseid on
 need Jeesuse sõnad jahutanud, rõõmustanud ja tröösti-
 nud, ja pattude andeksandmist, elu ja õnnistust saat-
 nud; kui mitmete hinge weriseid haawu on need sõnad
 parandanud, kui mitmete pisaraid filmist kuiwatanud
 ja kui mitmete surmatundi rahuliseks teinud. Jeesus

ütles neid sõnu küll oma jüingritele püha õhtusööma ja wäljajagamise juures, aga Tema on praegu ja igal ajal ikka nägemata wiisil oma püha õhtusööma ja jagamise juures kuni maailma otsani. Aga mis kasu saadawad meile need sõnad? Meie saame nende läbi pattude andeksandmist, elu ja õnnistust, kui meie aga tõesti usume. Ja seda usku kinkigu Issand ise kõikidele, kes Tema armulauale tulewad, et ükski seda hukatuses wastu ei wõtaks. Amen.

Palwe.

Oh kallis Lunastaja, Jeesus Kristus, ka mulle ja kõigile waestele patustele oled Sa oma armulaua walmistanud ja hüüad kõikidele wastu: Tulge minu juurde kõik, kes waewatud ja koormatud olete, ja mina tahan teile hingamist saata." Oh Issand, ma ei jõua dieti Sinu suurt armu üles rääkida, et Sa mulle luba annad enese juurde tulla, seepärast julgen ma kõlwatu ka Sinu armulauale tulla ja palun, et Sa mind mitte ära ei lükkä, waid mind armust wastu tahaksid wõtta. Ma olen haige, oh anna mulle terwiist! Mu raske patukoorm waewab mind, oh wõta seda armust fergitada; ma olen kui ära kadunud poeg isa koda ära põlanud ja maha jätnud, oh heida armu mu waese peale, ja wõta mind jälle armust wastu. Tee mind oma were läbi puhtaks kõigest liha ja waimu roojusest, ja anna mulle armu, Sinu ihu ja were õigeks õjaliseks saada. Amen.

Seljamal wiisil.

Kui üksford ilmast lahkun,
Ja Sinu ette astun,
Mis ma siis kaasa toon?
Ei muud, kui Sinu weri,
See on mu julge wari,
Mis läbi puhtaks, pühaks jaan.

Suurel reedel.

Wiisil: Kes Jumalat nii laseb teha.

Kui pisut on neid, kes ju mõistwad,
Mitspärast Jeesus surma läind,
Ja kes end pattude eest hoidwad,
Mis Lemale on surma teind;
Maaailma patud kandsid Sa, —
Dh Jeesus, neist meid peasta ka.

Ma heidan end Su jalge ette,
Dh ilma süüta Tallele!
Et wõta minu hinge kätte,
Ja seo elukimbusse!
Su werega mind puhasta,
Su õigusega ehita!

Et kui weel elan, elan Sulle,
Ei mitte enam patule;
Dh Jeesus! anna armu mulle,
Et ma ei julle kurbtust tee,
Waid jään Su sisse kindlaste
Kui wiinapuusse oksake.

Kirjatunnistus Mark. 15, 22. Luuk. 23, 33.

„Ja nemad wiisiwad Teda Kolgata paika,

see on ära seletatud: pealae=ase. Ja kui nemad sinna paika saiwad, mis hiiutakse pealae=asemeks, löiwad nemad Teda risti."

Meie kirjatunnistus wiib meid täna Jerusalemma linna wärawa taha Kolgata mäele. Seal mäe peal sai meie Lunastaja sel päewal risti löödud. Seal mäe peal ristis rippudes oliwad tema käed laiali laotatud, nagu oleks tahtnud kõiki maailma oma sülesse wõtta ja taewa kanda. Seal mäe peal pidi Tema, kui kõigesuurem kurjategija kõige rahwa ees alasti teotuseks risti küljes rippuma. Aga seal mäe peal saab ka Tema ära rääkimata suur armastus meie wastu ilmsiks.

Rutta siis, armas hing, seda asja ligemalt ja waimus waatama, et wõiksid usu läbi näha ja mõista, mis seal on süündinud. Seal saab nüüd kõik tõeks, mis prohwetid on ette kuulutanud. Seal sünnib nüüd see suur ja jumalik salaja asi, millest inimesed ega inglidgi taewas ei wõinud aru saada. Seal ilmus selle teotawa ristisamba küljes see suur wägi, mis pörgu wärawaid ära lõhkus, jaatana wäge ja wõimust ära wõitis ja inimese = sugu äraneedmise alt lahti peastis. — Aga waata, armas hing, kudas need ilma armuta inimesed seal Temaga ümber käiwad, kudas nad Tema pühadeft käteft ja jalgadest suured naelad läbi taowad, ja teda selle ära neetud ristipuu külge üles poowad. Oh kui hirmsasti saiwad Tema liikmed ja sooned ära wenitatud. Oh hing! Mis mõtleb ju süda praegu seda kuuldes? Waata, nõnda olekfiwad

pidanud meie käed ja jalad warest tilkuma! Nõnda oleks pidanud meie pealae peale kõige wägewama Jumala tuline mõõk langema. Aga siin tahab ilma süüta süüaluste eest surra. Seepärast, kes nüüd Tema jässe usub ja tema käest armu otsib, see peaseb Jumala wiha alt ja leiab armu, aga kes oma süüdame kõwaks teeb, jellel ei ole Tema were ärawalamisest ja surmast ühtegi abi, sest et ta Tema armu on ära põlanud. Kel kõrwad on kuulda, see kuulgu. Amen.

Palwe.

Oh Sa meie eest ära tapetud Tall, Sa surma ja põrgu ärawõitja! Tänu Sulle Su raske kannatamise ja waewa eest, mis Sa meie pärast oled enesele peale wõtnud. Aita meid iseäranis täna, sel suurel reedel, ja igal ajal, kui Su risti all seisame, et ka oma wana inimest wõtaksime risti lüüa ja suretada kõige ihaldamiste ja kurjade himudega. Tänu Sulle, Sa werine Lepitaja! Tänu Sulle Su raske töö ja waewa eest, Su raske kannatamise, kibeda surma ja were ärawalamise eest; sest nüüd tean ma, et olen lunastatud ja peastetud patu, surma ja kuradi wäest. Sulle olgu auu, kiitust ja tänu nüüd ja igawesti igaweseks ajaks! Amen.

Wiisil: Jesu ristist :.: tahan rääkida.

Jesus kangest :.: Ristis piinatud,

Meie süü eest :.: Wäga waewatud.

Issand wanas seaduses,

Sulane waid uue sees

Sa tood õnne :.: Mis meilt kadunud.

Sihawõtte esimesel pühäl.

Auu ja kiitust, Halleluja!
Laulgem suust ja südamest!
Jeesus õnnistuse tooja
Tõusis täna hana seest;
Wõidu-lipp on nüüd Ta käes,
Ja Ta elab auus ja wäes.

Tähtjas oli küll see sõda,
Pane tähel diatel
Eluwürstil' polnud oda,
Siisgi läks ta sõjasse,
Wõitis ära kuradid,
Peastis wangist orjapid.

Surm, kus on nüüd Sinu astel,
Põrgu haud Su wõimus ka?
Jeesus Kristus tõi meil' waestel'
Õnnistust, mis otsata;
Seft nüüd laulgu iga mees
Pühäs ehtes Tema ees.

Kirjatunnistus Mark 16, 2—4.

„Ja nemad tuliwad wäga wara päewa tõusu-
ajal hana juurde, ja ütlesiwad ihekeskes: Kes wee-
retab meile kiwi hana ukse pealt ära? Ja kui
nemad sinna waatafiwad, nägiwad nemad, et see
kiwi oli ära weeretatud.“

Need oliwad needsamad naesed, kes ka Kolgata
mäel Jeesuse risti all oliwad olnud, ja kes Jeesust
wäga armastafiwad. Armastus ajas neid hommiku
wara hana juurde, oma kalli Õnnistegija ihu wõidma.

Ei nad hoolinud neist pagana-wahtitest, keda Pilatus oli lasknud haua juurde panna, ega hirmunud ka selle ränga ja suure kiwi pärast, mis Wariseerid oliwad haua ukse ette pannud — üksigi asi ei pidanud neid tagasi oma kalli armisa Issanda haua juurde minemast, sest kusa tõsine armastus on, seal leitakse ikka nõuu. Armastus mõtleb: Ma pean oma Jesust kätte saama, kui ka tuhanded kiwid ehk kaljurüüngad ees oleksiwad! Ja kui Jumal kellegi juures niisugust tõsist armastust näeb, siis weeretab Ta ise kõik suured kiwid ja ras- kused eest ära. Oh hing! On ka sinul mõni suur ja raske kiwi elutee peal ees, mis sind keelawad Jesust otsimast, ole aga usus ja armastuses kindel — ja sa saad oma Issandat leidma, otsegu need wagad naesed. Ühegi inimese film ei ole näinud, kudas ja mil wiisil Jesuse püha hing Tema surnud ihuga on jälle ühte läinud ja seda elawaks teinud, aga ometi on see tõesti nõnda sündinud. Tema on patu, surma ja kuradi täiesti ära wõitnud ja elu ja hukka mine- mata põlwe walge ette toonud. Halleluja! Amen.

Põlwe.

Issand Jesus Kristus, Sa wägew patu, surma ja kuradi ärawõitja, meie anname Sulle südamest kiitust ja tänu Sinu rõõmsa ülestõusmise eest, mis läbi Sa meile elu ja hukkaminemata põlwe oled walge ette toonud. Müüd wõime rõõmuga hõifata: Surm, kus on sinu oda? Põrguhaud, kus on sinu wõimus?

Alga tänu Jumalale, kes meile võimust annab meie Issanda Jesuse Kristuse läbi. Seepärast lauldakse täna rõõmuga õigete majades. Ka mina kiidan Sind, sel kallil päeval, oh Issand, ja palun Sind: Vta mind, et ma tõsises patust pöörmises võiksin waimulikust surmast üles tõusta. Lase mul oja olla esimesest ülestõusmisest, et teisel surmal minu üle ühtegi meelewalda ei ole. Sina oled ülestõusmine ja elu, ja kes Sinu jisse usub, see peab elama, ehk tema küll ajalikult sureb. Ärata, oh Issand, oma püha Waimu läbi minu sees õiget elawat usku, et ma Sinu sees võiksin elada. Võida minu sees ära maailma, pattu, surma, põrguhauda ja kuradit. Ärata ka üksford minu ihu üles igawesele elule oma ülestõusmise wäe läbi ja seleta minu halwa ihu, et see Sinu äraseletatud ihu sarnaseks saaks, et ma võiksin igawesti Sinu oma olla. Oh, rahu-Jumal, kes surmuisst oled wälja toonud lammaste suure karjase, Jesuse Kristuse, tee mind täielikuks kõigele heatööle, oma tahtmisst tegema, ja saada minu sees seda korda, mis Sinu meele pärast on, Kristuse Jesuse läbi. Sellele olgu auu igawesti igaweseks ajaks. Amen.

Seljamal wiisil.

Andkem surma wõitjal' tänu,
 Kiitkem Teda jüdamest,
 Laskem tõusta laulu heale.
 Taewa poole kõigest wäest,
 Kuni taewas laulame,
 Ingli seltsis ühtlase.

Vihavõtte teisel pühäl.

Wiisil: Rõõmuga mu süda hüppab.

Tere, kallis rahutooja,
Armas Issand Jeesuke;
Auu Sull' surma ärawõitja,
Igawene elutee.

Õnnistus ja eluvalgus
Saab Su ülestõusmisest
Meile, kel Su arm ja heldus
Ei lä'e meelest igawest.

Surma, põrgu ärawõitja,
Igawene Kuningas,
Inimeste õnnetooja —
Tee meid ujus elawaks.

Kirjatunnistus 1. Kor. 6, 14.

„Aga Jumal on Issandat üles äratanud, ja tahab teid ka üles äratada oma wäe läbi.“

„Kristus on üles tõusnud!“ See rõõmus kuulutus tegi Jeesuse jüingrite südamed jälle julgeteks ja rõõmsaks, mis Jeesuse kannatamise ja surma läbi kurwaks ja araks oliwad saanud. Nad saidwad väga rõõmsaks, kui nad kuulsiwad, et nende armas õpetaja oma sõna ja ettekuulutamise järele surma üle oli wõimust saanud ja üht elu ette toonud, mis igawesti kestab. — Aga meie, armsad sõbrad, peame väga rõõmsaks saama, et see kallis Issand ei ole mitte surma sisse jäänud, sest mis kasu oleks meil siis Tema kannatamisest ja surmast olnud? Üks inimese laps oleks ka nõnda wõinud kannatada ja surra. Aga Jeesuse

Kristuse ülestõusmisest näeme, et Ta tõsine Jumala Poeg on, kes ei tulnud mitte, et surm Teda oma alla oleks waotanud, waid et Tema surma üle pidi wõimust saada. Meie mäletame weel, et kui Jeesus risti peal rippus ja kannatas, rahwas Teda weel naeriswad ja pilkasiwad: „Kui Sa Jumala poeg oled, siis astu risti pealt maha ja aita iseennast, siis tahame Sind uskuda.“ Kui Jeesus seda oleks teinud — Ta oleks seda küll wõinud — siis oleks kurat Tema peale wõimust saanud, sest kuradi waim see ju oli, mis nende juu läbi rääkis. Meie ärälunastamisest ei oleks siis ühtigi wälja tulnud, kui Jeesus ka nii edew oleks olnud, kui esimene inimene paradisi aias, ehk küll Jeesusel seesama woli ja wõimus ja prii tahtmine oli kui inimeselgi; ja kõik need kiwsatused, mis Tema peale tuliwad, need ei olnud Jumalal Isal mitte teadmata, aga Ta ei wõinud neid meie pärast mitte omast Pojast mööda minna lasta. Jeesus Kristus on meid nüüd jälle Jumalaga ära lepitanud ja surma peale, mis Adamast saadik kõigile inimestele hirmuks ja patu nuhtluseks oli, wõimust saanud. Tänu ja kiitus olgu sellele suurele ärawõitjale. Amen.

Palwe.

Oh Sa üles tõusnud igawene elu- ja rahuwüürst Jeesus! Sinu ülestõusmine on see taewalik koidutäht, see õnnis eluwalgus, mis usu läbi meile igawest rahu annab; walitse oma ülestõusmise walgusega meie südames, täna ja igal ajal, et meie südamesliku

patust pöörmise, elawa pattude kahetsemise, meele uuendamise ja pühitsemise läbi uueks inimeseks saaksime, et Sinuga õndsas osajaaamises wõiksime elada ja käia, ja kui meie sureme, rahuga oma elu lõpetada. Lase sedasinast kallist ülestõusmise püha meile õnnistatud olla ja alati meeles pidada Sinu ülestõusmise õnnistust, mis läbi Sa oma ära lunastamise tööd oled auuga lõpetanud. — Aita meid, armas Jeesus, oma ülestõusmise wäe läbi üles tõusta igaweseks eluks. Amen.

Selhamal wiisil.

Anna meile, Isfand, jälle
Uuest' armukinnitust
Et nüüd jääksime Su külge
Kui Su liikmed igawest'.

Vihawõtte kolmandal pühal.

Wiisil: Ma tänan Sind, et oled mind.

Su ülestõusmisega,
Oh Jeesus, pärast waewa,
Sa jaadad suure armuga
Meid pärast surma taewa.

Nüüd saame armu Jumalast
Ruhthluse asemele,
Et Jeesus suri meie eest,
Ja üles tõusis jälle.

Auu Jumalale igawest',
Et Jesu surma läbi
Ja Tema suurest wõidu-wäest
Meil' waestele sai abi.

kirjatunnistus Joann. 20, 19. 20.

„Ja kui jüngrid ühes koos olivad — siis tuli Jeesus ja seisis kesk nende wahel, ja ütles neile: Rahu olgu teile! Ja Ta näitas neile oma käsa ja külge, siis saiwad jüngrid rõõmsaks, kui nemad Issandat nägiwad.“

Kui jüngrid jälle oma Issandat pärast ülestõusmist nägiwad, kui suur wõis nende rõõm siis küll olla! Kes seesugust rõõmu tunneb, sellel on kõik maailma rõõmud tühised ja läilad. Kas on meie seas ka keegi, kes usu rõõmuga võib tunnistada: Jeesus on ka minu südamel üles tõusnud ja seal sees enesele eluaset walmistanud? Alga oled ja ka wahest sedasamasugust kurbtust tundnud, mis nemad tundsiwad, see on, et sul Jeesust enam ei ole? Waata, kui ja nõnda ka, kas üksi olles omas kambri ehk usklike keskkel ühes koos olles kurbastusega Tema järel leiad, — oh siis seisab Jeesus kohe meie keskkel ja ütleb: Rahu olgu teile! Ehk meie küll siin maailmas keegi Teda ihu-silmaga näha ei saa, siisgi on Tema nägemata kombel iga päew meie juures, kuni maailma otsani. Amen.

Palwe.

Oh helde ja armuline Jumal, kes Sa meie heaks ja õnnistuse kasuks oma armast Poega oled surmuisi jälle üles äratanud, ja see läbi meile oled wõimust saatnud patu, surma, põrgu ja kuradi peale, oh Je-

sus, aita meid nüüd ka, et meie üles tõuseksime patu hauast ja uut elu hakkaksime elama. Ja kui selle Waim, kes Sind on surmuisi üles äratanud, meie sees elab, siis võtab seesama Waim, kes Sind, meie Jeesust, on surmuisi üles äratanud, ka meie surmukehad üks kord wiimsel päewal haudadest üles äratada ja elawaks teha. Oh aita meid, armas Isjand, alati meie surma ja ülestõusmise peale mõelda, ja alati selle vastu walmistada. Amen.

Selsamal wiisil.

Su armus, Jeesus, elame,
Su tahtmisi ikka teeme;
Oh aita, et nüüd Sinule
Siin ikka truiks jääme.

Sull' laulame: Halleluja
Ja tänu kiitust: Amen.
Su nime kõrgeft kiidame
Seal igawesti. Amen.

Kristuse taewaminemise pühal.

(Suurel ristipäewal.)

Wiisil: Ma tulen taewast ülevalt.

Ma tulen õlimäele
Su seltsis, armas Jeesuke!
Sa lähed täna taewasje,
See on Sul maa peal wiimne tee.

Seft südamest Sind täname,
Et läksid üles taewasje:
Oh aita meid nüüd armuga
Su järele siit rutata!

Sa meie hinge rõõmustad,
 Kui omas jõnas^a töotad:
 „Kui üles taewa lähem ma
 Teil aset walmistan jeal ka.“

Kirjatunnistus Iaw. Paul. 47, 67.

„Sumal läheb üles hõiskamisega, Jehowa
 pafuna healega. Kiites laulge Sumalale; kiites
 laulge meie Kuningale.“

Jesuse jüingrite usk ja lootus oma Issanda peale
 wõis siis küll hoopis otsas ja ära lõppenud olla, kui
 nad nägiwad Teda risti küljes pead nõrgutades hinge
 heitwat. Nende usk oli siis otsegu temaga ühes sur-
 nud ja maha maetud. Ja kui siis kas ingel taewast
 oleks tulnud ja neile öelnud: Seesama Jesus peab
 jälle üles tõusma ja teie filmade ees taewa minema;
 kas nad oleksiwad wõinud seda uskuda? Ja ometi sün-
 dis nõnda. Kui nõder oli jüingrite usk enne, — aga
 nüüd sai ta wägewaks, kui nad oma filmadega nägi-
 wad, mis nad enne ei wõinud uskuda! Ja nõnda
 on lugu kõikide Sumala töötustega, mis nii kõrged ja
 sügawad on, et inimene ei wõi ega jõua oma nõdra
 mõistusega uskuda, — aga siisgi omal ajal kõik tõeks
 saawad. Mis Issand on öelnud ja töötustega kinni-
 tanud, peab kõik tõeks saama. Kui nüüd pilw Issan-
 dat jüingrite filmade eest ära wõttis, siis ei teadnud
 ega wõinud nad muud enam teha, kuid heitsiwad sil-
 mili maha ja kummardasiwad Teda kui oma suurt
 auu-Kuningat ja siis läksiwad tagasi Jerusalemma. —

Jah, armsjad sõbrad, Jeesus on küll üles taeva läinud, aga siiski on Ta oma püha töötuse järele meie juures maailma otsani. Amen.

Palve.

Armas Issand Jeesus! Meie palume Sind, anna meile oma püha Waimu, anna Teda meie isadele ja emadele, wendadele ja õdedele, poegadele ja tütardele, wala Teda wälja oma koguduse ja kõige liha peale. Meie palume Sind selle pärast ja tahame iga päew paluda kuni nelipühini, ja mitte üksi nelipühini, waid kuni meie õndsja otsani. Ja kui Sa wiimisel päewal, armas Õnnistegija, saad tulema kohut mõistma elawate ja surmude peale, siis lasse meid nende õndsate arwus olla, kes oma haudadest üles tõusewad elu ülestõusmiseks, kes Sinu auujärje ees Sinu paremal käel seisawad, oma pead rõõmuga üles tõstawad ja seda õnnist kohtu otsust Sinu juust kuulewad: „Tulge tenna, minu isa õnnistatud! Siis tahame meie sinuga, oh Jeesus, rõõmu-kiituse lauludega sinna uude maailma minna; seal tahame waadata seda kuldset linna, uut Jerusalemma pärlist wärawatega, ja neid kallist kiwidest müüriksid. Seal tahame Sinuga õhtusöömaaja lauas istuda ja selle uue wiinapuu wiina juua. Seal saame meie inglitega wõidu laulda rõõmsa ja elawa healega — teades, et seal üksigi enam meid Sinu käest ära ei kisu. Amen.

Selgamaal wiisil.

Oh Sa küll, Jeesus, taewa läin'd,

Sa siisgi meie juurde jään'd;
Sa aitad meid siin ilma peal,
Kuni Sind näeme taewas seal.

Relipühi esimesel pühal.

Wiisil: Oh Jumal Looja, püha Waim.

Mis imet täna sünnib seal
Siioni püha mäe peal?
Waat' Waimu wälja walataks',
Ja kogudust ka seataks'.

Oh Relipühi päewake,
Müüd esimene lõikus käe,
Mis ammu ette kuulunud,
Ja usklikudest oodatud.

Waat' püha linn on rahwast täis,
Mis mitmest maadest sinna käis,
Ka jüngrid seal on palumas
Ja püha Waimu ootamas.

Seal kohjemist kuuldaske,
Mis taewast sündis äriste,
Kui kange tuul, see puhub seal,
Ei jeda mõista liha meel.

Siis iga jüngri pea peal
Üks tule keel nii nähti seal,
Waim tuli taewast nende peal,
Sest uneks sai neil meel ja keel.

Kes enne arad, kartlikud,
Müüd julged, tõest usklikud;
Nad julgest' Kristust kuulutwad
Ja uusi keeli räägivad.

Küll rahwas kuuldes kohtus seal,
Polnd jeda enne kuulnud teal,

Muist naerawad ja pilkawad,
Muist uskwad, patust pööravad.

Kui mõel, mis kahe-terane,
Käis jutlus läbi südame,
Kolmtuhat hinge ristiti,
Nii kogudust seal seati.

See seisab kindla põhja peal.
Sest Kristus ise põhjaks sell';
Ei võida põrgu wärawad,
Eht waenlased küll kawalad.

Jerusalemmas hakkas ta,
Jerusalemma läheb ta;
Oh taewa linn, ja püha linn,
Su juurde mina lendaksin.

Kirjatunnistus Seej. 44. 3. 4.

„Ma tahan wett wälja walada selle peale,
kel janu on, ja jookswad weed kuiwa peale; ma
tahan oma Waimu wälja walada su sugu peale,
ja oma õnnistust sinu suguwõsa peale, et nemad
peawad kaswama kui remmelgad weeloitude ää-
res.“ —

Selle kirjatunnistusega kuulutab Jumal juba
wana seaduse ajal ette püha Waimu wäljawalamist.
Püha Waimu wäljawalamise ja elawa wee puuduse
üle ei wõi küll mitte kaebata; selle eest on Jumal
juba rohkesti muretsemud, aga eluwee järele januta-
wate hinge poolest on paraku, Jumal, suur puudus.
Inimestel on kaduwate asjade, raha ja wara, maailma
lusti ja rõõmu järele hoopis enam janu kui eluwee

ja taewa leiwa järele. Jumala arm aga tahab siisgi eluwett neile anda ja oma Relipiühi sooja wihmukest, püha Waimu nende üle wälja walada, kellel janu on, kes tunnewad, et nad kuiwa ja pöudse maa sar-nased on, mis märga tarwitab, see on: kes troosti, jahutamist ja kinnitamist ihaldawad. Seesuguste peale tahab Jumal oma Waimu wälja walada. Aga kes küll tunneb ennast waeße ja ära kuiwanud olewat, aga ta ei walwa ega palu, siis ei wõi ta ometi mitte püha Waimu saada. See pärast, walwake, paluge ja wõidelge, siis ei jää see kosutaw wihmuke teile mitte tulemata. Issand walagu sel kallil Relipiühi päewal rohkesti oma püha Waimu meie kõikide peale. Amen.

Palwe.

Sina oled, oh armas Issand, esimesel Relipiühi päewal oma esimese ristitoguduse peale Jerusalemmas oma püha Waimu rohkesti wälja walamud, ja oled Teda töotanud kõikidele anda, kes Sind selle pärast paluwad. Seepärast palume meie Sind: Anna meile ka oma püha Waimu, tarkuse ja mõistuse Waimu, kes meile tõelikkü taewalijst tarkust Sinu sõnast õpetaks, Kristust meie südamess ära seletaks; hea nõuu, wäe ja jumalakartuse Waimu, kes kõiges eksitusess meile nõuukk, kõiges lamatusess rõõmustamissess ja nõtrusess wäekss olekss, ja tõssst jumalakartust meile südamessse saadaks; armu ja palwe Waimu, kes meile sees lapselikkü südant Sinu wasta ärataks, kes ikka Sinu armu järele igatssess ja Sinu poole kssendatss: Uba, Issa! kes

tunnistust annaks meie waimudele, et meie Simu lap-
sed oleme, ja kes wiimases surma hädas meid kinni-
takš pattude andeksandmise poolest, meile julgust ja
lootust annaks, Kristuse õigust meie õiguseks arwaks,
ja meie äralumastamise päewani meid kinnitaks, et
meie rõõmsasti siit maailmast wõiksime lahkuda. Seda
anna meile, oh taewane Isa, Jesuse Kristuse, oma
armsa Poja, meie Issanda läbi. Amen.

Seljamal wiisil.

Dh püha Waim, meil tule Sa,
Meid täida oma tulega;
Dh Waimu tuul, meil' puhu weel,
Dh tule jälle, tule keel!

Relipühi teisel pühal.

Wiisil: Ei lahku mina Sinust.

Mu südamesse tule,
Dh kallis püha Waim,
Kes töid nut elu mulle,
Kui ristitud ma sain,
Dh armas trööstija,
Kes tulid Isast, Pojast,
Sealt õndsja taewa kojast, —
Sind kiidan rõõmuga!

Üks kuiwand oks ma olin,
Mind tegid tooreks Sa,
Kui surma wäes ma olin,
Mind tegid elama.
Surm suri ristmises,
Ja Jesu were läbi
Sain õnnistust ja abi
Mu suure nõtrukses.

Sa oled rõõmu andja,
Ei falli kurbtust Sa;
Ja Jesu risti kandja
Sa täidad rõõmuga.
Sest rõõmsast' ütlen ma,
Et hädas Sinu sõna
Kui kallis taewa manna
Mind täitnud rammuga.

Kirjatunnistus Rom. 8, 26.

„Waim tuleb meie nõtruste appi; sest meie ei tea mitte, mis meie peame paluma, nõnda kui kohus on; aga seesama Waim teeb palwet meie eest õhkamistega, mis üksigi ei wõi üles rääkida.“

Mis Jesus oma jüingritele nii sagedasti oli töotanud, saab nelipühil imelikul wiisil täidetud; neid saab täidetud püha Waimuga. See trööstija, kes neid peab jahutama häda sees, neid õpetama, mis nemad ei mõista, ja nende meelde tuletama ja ära seletama kõik, mis Issand neile rääkinud; lühedalt: Waim tuli nende nõtruste appi, nõnda kui meie kirjatunnistuses üteldud. —

Püha Waimu väljawalamine on ristimine Waimuga ja tulega, ehk Waimu tulega, mis ristija Johannes ja Jesus ije ette kuulutanud. (Matt. 3, 11 ja Ap. Teg. 1, 5.) Johannese weega ristimine oli aga juhutamiseks ja walmistamiseks selle wastu. Tulised keeled igaihe pea peal olivad püha Waimu nähtawad tähed. Miks need tulised olivad? Tu-

lel on need kolm wäge juures, et ta walgustab, soo-
jendab ja ära põletab, ehk midagi otja lõpetab. Nõnda
ka püha Waimu tuli; 1) walgustab inimeste mõist-
mata meeli ja annab neile tõe tundmist, 2) soojendab
nende külme ja tuime südameid, ja süütab neid põlema
tõhises Issanda, wendade ja ligimese armastuses, ja
3) põletab kõik paha ja kurja südamest ära, mis Ju-
mala riiki ei kõlba ja pühitseb seega südant enese ja
Jumala templiks. Oh et kallis püha Waim ka meie
nõtruste appi tuleks ja meie eest palwet teeks õhka-
mistega, mis üksigi ei wõi üles rääkida. Amen.

Palwe.

Oh kallis Jumala püha Waim, oh tule ja wala
oma taewalikkusid armuandeid ka meie südamele sisse,
walgusta ja pühitse meid õige usu sees, nõnda kui
Sa kõige püha ristikoguduse maa peal kutsud, kogud,
walgustad ja pühitsed ja Jesuse Kristuse juures õige
ja ainu usu sees hoiad. Lase oma walguist meile
paista, et neid suuri asju, mis Jesuse Kristuse läbi
on süündinud, selgesti ja tõtt mööda tunneksime ja sü-
damesse tallele wõtaksime panna. Tule, oh tule, kal-
lis püha Waim, alati, ja iseäranis täna meie juurde,
et õieti nelipühi wõiksime pühitseda ja nelipühi Wai-
muist osa saada. Süüta oma püha armastuse tulukest
meie südameses põlema ja põleta meie sees ära kõik
kurjust ja ülekohtu, kõik pettust ja tagedust, kõik uhkust
ja ahmuist, kõik liha-himu, silma-himu ja elukõrkust ja
ülepea kõik jumalakartmata elu, aga lase põlema meie

sees tõe walguš, et waimus ja tões, usus ja armastuses Jumala ja ligimese wastu sõnades ja tegudes Sind teenime, Sa kallis armu- ja rahu-Jumal! Anna meile ka kallist nelipühi rahu, et alati ühemeelelikult alanduses ja tasanduses üks teisega elame ja Sind ühel meelel teenime Su püha ristikoguduses. Amen.

Selsamal wiisil.

Jah, rahu walitsegu
Su ristirahwa seas;
Nüüd waim ka õpetagu,
Et wale-rahwa kaoks.
Et põleks südames
Suur walu patu pärast,
Ja pööraks ilma kärast
Kõik rahwas leinades.

Nelipühi kolmandal pühal.

Wiisil: Kõik tulge minu juurde nüüd.

Oh Waim, kes Jast wälja läab,
Ja siisgi taaga üheks jääb,
Nii kui ka Jeesusega,
Oh walgusta mu südant meelt,
Ja pühitse mu suund ja keelt,
Su taewa walgusega.

Oh elu Waim sealt taewa seest
Oh aita oma armu wäest
Et taewa teed siin käime.
Meid wõta ise juhata
Ja õige tee peal hoida ka
Siin, kuni taewa saame.

Dh wõta oma walgega
Ka kõik maailma walgusta,
Weel pimedust on palju.
Dh walgusta kõik paganad,
Et armu-walgust näewad
Ja jät'wad patu elu.

Kirjatunnistus Law. Paul. 143, 10.

„Õpeta mind tegema oma meele pärast, sest
Sa oled mu Jumal; Sinu hea waim, see juha-
tagu mind tasase tee peale.“

Meli wõi wiis aastat enne seda, kui püha Waim nähtawal kombel Apostlite ja usklikkude üle sai wälja walatud, oli Jordani jõe kaldal üks mees, nimega Johannes. See sinane tegi jutlust meeleparandamisest ja pattude andeksandmisest, kuulutas Jumala riigi ligi- tulemist ja ristis rahwast weega, kes tema juurde tu- liwad ja oma patud kahetsesiwad: „Mina ristin teid küll weega,“ ütles ta, „aga pärast mind tuleb üks, kes wägewam minuist, ja kelle wäärt mina ei ole, et ma Tema kinga paelad lahti peastan, see peab teid risti- ma püha Waimu- ja tulega.“ — Mis Johannes seal prohwetiti wiisil ette kuulutas, see on nüüd sel suurel nelipühil, püha waimu wäljawalamise pühäl jündi- nud. See auu-Isjand oli üles taewa läinud ja oma wägewa Isa paremale kaele istunud, kus Ta meile waestele armuandeid oma helde Isa käest pa- lub ja wälja jagab. See esimene anne oli nüüd see tõe Waimu läkitamine, ehk püha Waimu- ja tulega

ristimine, mis apostlitele ja kõige usklikele osaks sai. Selle juure ja wägewa Jumala imeteo ja armu mälestust oleme meie ka neil nelipühil, mis meil praegu weel käes on, uuesti pühitsemud. Meie loodame, et see kallis Issanda armu-nõuu on, ka meid oma püha Waimu armu läbi uuele elule äratada ja meid uueks loomaks teha wõib, meie külme südameid oma kalli püha Waimu armu-tulega soojendades. Amen.

Palwe.

Oh armas Issand Jesus, kes Sa oma armisa Isa paremal käel istud, see on, Temaga ühe auu sees igawest ajast igawesti taewa ja maa üle walitsed, waata ka täna uuesti oma armuga meite kõlwatumate peale ja kingi meile oma püha Waimu, et see meid kutsuks, foguks, walgustaks ja pühitseks ja Sinu juures õige ja ainu usu sees hoiaks, kuni Su armu-nõuu meid siit hädaorust ära kutsub taewa, kus meid enam kurat, maailm ja meie liha ei saa petta, ega Sinu armu käest ära ei wõi kiskuda. Läkita, oh Issand, oma armu-wihmukest, mis meie närtsinud südameid niisutaks ja jälle uuesti kaswama ja õitsma paneks ja neid nõnda üheks roosi-aiaks teeks, kus Sina, walumees, jalutamaks wõiksid käia. Kuule, Issand, meie alandlikka palweid oma rohke helduse ja armu pärast. Amen.

Seljamal wiisil.

Meil' usku armust antakse,
Ja pühast Waimust seatakse,

Ei meie töö see ole.
Kui pea, Issand, Sinuta
Mu õige usk wõib lõppeda,
Kui Sa ei appi tule.

Jaani-päewal.

Wiisil: Jeesus, tule minule.

Issand olgu kiidetud,
Suur Jehowa auustud,
Et ta tulnud aitama
Oma rahwast armuga.

Oma wande järele
Läkitab ta heldeste
Abrahami seemnekest,
Kallist Jesse wõsukest
Koidu täht nüüd selgeste
Paistab kõige rahwale;
Iha armu ilma peal,
Kiidab kõige rahwa heal.

Kirjatunnistus Jes. 40, 1—5.

„Trööstige, trööstige minu rahwast, ütleb teie Jumal: Käätige Jerusalemma meele pärast ja kuulutage temale, et ta suur waew otsa saanud, et ta ülekohus on lepitatud, et tema Jehowa käest on saanud kase wõrra kõige oma pattude sees. Hüüdja heal on: Walmistage kõrbes Jehowa teed, tehke lageda maa peal maantee tasefaks meie Jumalale. Kõik orgusid peab ülen-

datama ja kõiki mägesid ja mäetinkusid peab alandatama, ja mis mätlit on, peab tasaseks saama, ja mis ohakaist umbne on, siledaks maaks. Siis ilmub Jehowa aau, ja kõik liha näeb ühtlasi, et Jehowa suu on rääkinud."

Meie pühitseme täna ristija Johannese, Jeesuse eelkäija sündimise päewa; aga mitte Johannese pärast, vaid Jeesuse pärast. Koit on päewa tõusmise eel; nõnda oli Johannes koit, aga Jeesus see päike ise. Waadake, kui üks kuningas ehk maawalitseja üht linna ja rahvast vaatama tuleb, mis tema pärast on, siis walmistatakse ja oodatakse tema tulemist kaua aega enne seda. Seal koristatakse kõik teed ja teeäärjed kohad, et midagi tema silma ei puuduks, mis tema meele järele ei oleks. Selle walmistamiseks saadetakse nüüd kõige targemad ja truuwimad teenrid wälja. — Nõnda kui nüüd üks linn ja rahwas oma ajaliku kuningat ootab ja tema tulemise wastu walmistab, nõnda peab ka ristifogudus oma taewaliku Kuningat ootama ja Tema tulemise wastu walmistama, et kui Ta tuleb, Ta midagi ei leiaks, mis Ta meelt kurwastaks. See taewalik Kuningas, keda meie peame ootama, on Jeesus Kristus, kelle tulemist Tema wägew ja truu sulane ristija Johannes kõige wiimaks Israeli rahwale ette kuulutas. Et nüüd täna selle wägewa mehe sündimise päew, siis tahame weel meie tänasest kirjatumistusest mõne sõna rääkida: „Trööstige, trööstige minu rahvast,“ ütleb Jumal prohweti suu läbi, ja see oli see troost, et Kristus pidi tulema, kes nüüd ju

tulnud on. — Jerusaleem on Issanda kogudus ja Sumala rahvas, kelle meele pärast pidi saama räägitud ja temale kuulutatud saama, et Kristuse tulemise läbi tema suur waew saab lõppema. — Kui üks ajalik tee ehk maantee peab tehtud saama, siis peavad augud ja orud täidetud, mäed ja künkad ära kaewatud ja alandatud saama, ja mätlised kohad tasasaks ja künkad tasasaks maaks tehtud saama. Just nõndasamuti peab see ka inimeste südameses sündima, kui see tee käidawaks peab saama, kelle peal Kristus meie südamesse tulla tahab. Amen.

Palwe.

Issand, armas Õnnistegija, kes Sa oled tulnud meid waeleid patuseid õndsaks tegema, kes aga oma patu kahetsewad. Meie ei wõi ega juuda seda omast meelest ega wäest mitte teha, seepärast palume meie Sind: Anna meile oma püha Waimu, kes meid kõige tõe siise juhataks, Sinu armu meie sees ärataks ja seletaks, ja meid ette walmistaks, Sinu armu wastu wõtma, selle siise jääma ja sellesama läbi õndsaks saama. Ärata meid meeleparandamises, kinnita meid usus, tee meid tuliseks armastuses, anna meile sõnakuulelikud südamed, aita meid kartuse- ja wäristusega meie hinge õnnistust nõuda ja kõige kurja wastu panna. Sinu juurde, oh Issand, tahame meie jääda, kuni Sa, truu ja ustaw Õnnistegija, meid siit maailma hädaorust õigele isamaale wiid. Amen.

Seljamal wiisil.

Kiitus taewa Isale,
Kiitus tema Pojale,
Kiitus püha Waimule,
Kiitus jah! Kolmainule.

Mihkli-päewal.

Dmal wiisil.

Ehk: Jeesus Kristus tule Sa.

Sind Isjand Jumal kiidame,
Et oled loonud targaste
Kõik pühad inglid ja neid ka
Et ette pannud teenima.

Rad paist'wad suures selguses
Ja näewad Sind Su walguses,
Su sõna nemad kuulewad,
Sind nende healed kiidawad.

Ei leita neid küll magamast,
Ei löpe nemad walwamast
Rad Jeesust Kristust teeniwad,
Ja Tema rahwast jaadawad.

Küll kurat turtsub wihaga
Ja sõdib ilma otsata,
Et tema ristikogudust
Saaks ära wõita suurest wäest.

Ta hulgub mööda ilma maad,
Ma kuulen teda mõirawat,
Ta otsib ära neelata
Kõik usku ja kõik armu ka.

Ei saa, sest inglid walwawad,
Ja Isa wäes keelawad
Kõik kurja waimu tigidust,
Ja kaitj'wad Jesu kogudust.

Kirjatunnistus Matt. 18, 10

„Katsuge, et teie mitte üht neistsinatšist pifufesist ära ei põlga; sest mina ütlen teile, et nende inglid taewas alati näewad minu Isa palge, kes taewas on.“

Täna, armas sõber, peame püha inglite päewa — mitte selle pärast, et meie pühasid inglid auustame, waid et meie Jumalat nende kaitseja = waimude eest täname ja neist õpime alandlikud ja sõnakuulelikud olema Jumala ja inimeste wastu. Paneme tähele, kui ilufasti ja täiesti ingel Raabriel Jumala käsku täitis neitsi Mariale kuulutades, et Jeesus temast pidi sündima. Ja kallil jõulu õösel, kui suure rõõmuga laulsiwad nemad siis Jumalale kiitust, kui Jeesus oli sündinud, kus üks neist waestele karjastele jeda asja oli teada andnud. Ja kui tegewad oliwad nemad Jeesuse ülestõusmise ajal: üks weeretab suure kivi hana ukse eest ära, teine kuulutab suurt ülestõusmise rõõmu ja trööstib kurwe naisi. Taewaminemise päewal saadawad Issandad suurel hulgal taewa ja trööstiwad apostlid ja kõi, kes seal koos oliwad, et Issand jälle kord tagasi saab tulema. Jah, armas hing, nemad ei pea mitte üksi meie pühasid, waid ka meie haripäivi, ja on alati meie juures, sest nemad on teenijad waimud, wälja läkitatud nende pärast, kes õnnistust peawad pärima. Midagi ei ole neil armsam, kui meid inimesi teenida, ja ei sünni neil millalgi suuremat kahju, kui meie neid oma pattudega eneste juurest ära ajame. Nad rõõmustawad, kui meie wagad oleme ja kurwas=

tad, kui meie jumalakartmatast elame. Nende pühade inglite hull (kellel mitte liha ega luud ei ole, waid on loodud waimud) on arwamata suur. Prohwet Daniel, kui tema neid Issanda sõjawägešid nägi, ütleb: „Tuhat kord tuhat teenišiwad teda, ja kümme kord sada tuhat seišiwad Tema ees.“ Jumal ei ole inglid mitte laisk-
 lema loonud, waid seatud on, et nemad Jumalat tae-
 was ja meid inimesi šiin maa peal peawad teenima.

Uga paneme nüüd ka kuradist ja kurjadedest inglitešt pišut tähele: Jeesus ütleb: „Kurad on inimese = tapja algusešt, ja ei ole mitte seisma jäänud tõe šisse, šest tõtt ei ole mitte tema šees; kui ta walet räägib, šis räägib tema omast, šest ta on walelik ja walelikkude iša.“ Ja Peetrus ütleb: „Jumal ei ole neid inglid, šes pattu tegiwad, mitte nuhtlušeta jätnud, waid on neid pimeduše ahelatega kinni pannud.“ Neišt ja mit-
 mešt muušt tunnistusešt, mis šiin ei ole wõimalik pi-
 kemalt šeletada, wõime mõišta, et kurad ja tema kuri šelts mitte alguseš ei ole kurjad olnud, waid on ise oma prii tahtmišega Jumalast ja kõigešt heašt ära pöö-
 ranud ja on kuradiks ja kurjadedeks waimudeks šaanud. Ne-
 mad on, ütleb kiri, põrgu lükatud ja ära heidetud ja tunnewad alati Jumala šanget wiha. Nemad on pi-
 meduše ahelatega kinni pandud ja on Jumala wangid, nagu kõige suuremad kurjategijad, ja šaawad wiimše šohtu päewani hoitud, ja šis šaab Jumal neid kõige ära walitšetute ees häbiš tegema ja igawese põrgu piina ja walu šisse lükkama. Oh armas hing, wend ja õde! Ole nüüd jumalakartlik ja waga, otšegu waene Latšarus, šis on pühad inglid elus ja šurmas šinu

juures, ja kannawad sinu hinge, kui ilmaft lahitud, tae-
wa Abrahami sülesse, ja kurat oma kurjade inglitega ei
jaa sinuſt ühtigi. *Amen.*

Palwe.

Meie kiidame ja täname Sind, *Iſſand*, et Sa
head inglid oled pannud meid teenima, kes meid nä-
gemata kombel peawad käte peal kandma ja meid hoid-
ma, et kuradiſt ja tema kurjeſt ingliteſt meile ühtigi
kurja ega kahju ei wõi ſündida. Oh *Iſſand!* laſe ikka
oma pühad inglid meie juures olla; meie omast jõuust
ega wäeſt ei jõua nende hirmsate hinge waenlaſte waſta
panna. Sinu abi peale loodame meie. *Amen.*

Selſamal wiifil.

Geſt, *Iſſand* *Jumal*, kiidame
Sind, et Sa loonud heldeſte
Kõik pühad inglid, ja neid ka
Su auuks pannud laulama.

Weel palume Sind *jüdamest*,
Oh tulgu ikka käſt Su käeſt,
Et ingli-hulk Su fogudust,
Siin hoiaks, ja Su õpetuſt.

Pihiti- ja lauarahwa palwed.

Enne pihile-minemist.

Wiihil: Jesusest ei jäta ma.

Jesus kutsub patufid,
Ja neid heldest' wastu wõtab!
Kuulge rõõmu-sõnumid
Kõik, kes eksti-teele tõtand.
Siin on, kes teid aitab nüüd;
Jesús kutsub patufid.

Armú wäärt ma polegi,
Siisgi on Ta omas sõnas
Tõotanud kindlasti,
Kui Ta hooleks hing end annab:
Armú üks on lahti nüüd,
Jesús kutsub patufid!

Kadund lammaft karjane
Otsib wäga hoolhast' taga:
Enam püütab Jesuse,
Mis on eksind, kätte saada,
Oh et kõik nüüd tuleksid!
Jesús kutsub patufid.

Kirjatunnistus 1 Joann. 1, 8. 9.

„Kui meie ei ütle enesel pattu olemat, siis

petame meie iseennast, ja tõde ei ole mitte meie sees. Kui meie oma pattu tunnistame, siis on Tema ustav ja õige, et Ta meile patud andeks annab, ja teeb meid puhtaks kõigest ülekohtust.“

Palve.

Oh helde ja armuline taewa Isa, sest et mina nüüd oma pattu tundes oma nõrga usu kinnituseks tahan pihstile minna ja seal armu ja pattude andeksandmist saada; siis palun mina Sind kõigest südamest: Anna mulle oma püha Vaimu, et mina selle suure armu-töö vastu õieti valmistatud võiksin olla, ja et mina, otse kui nüüd siin maa peal, nõnda ka ülewel taewas oma pattudest võiksin täiesti lahti peastetud ja waba olla. Oh armuline Jumal, ole mulle armuline, sest kui Sa tahaksid minu pattu üles arvata, kes siis Su ees võiks seista? Tuhande peale ei võiks ma ühte ainust wastata, veel vähem oma patu wõlga sulle tasuda; seepärast halasta minu peale oma heldeuse pärast. Peese mind puhtaks minu ülekohtust ja puhasta mind mu pattudest. Oma nime pärast ole mulle armuline, ja tee terweks minu hing, sest mina olen, paraku Jumal! wäga patune. Ära mõtle, mitte minu noore ea pattude peale, ja anna mulle andeks, mis ma tänini Su vastu olen eefinud. Ei ma wõi, oh halastaja Jumal, mitte oma heategude ega ärateenimise pärast armu loota, waid üksnes Jeesuse Kristuse, Sinu armsa Poja, kannatamise ja sur-

ma pärast palun ma Sind: Ole mulle armuline ja aita mind oma patud Sulle dieiti üles tunnistada ja armu ja andeks-andmist Sinu käest saada, mis Sa oma sulase läbi lased kuulutada. Amen.

Selgamaal wiisil.

Kurw ja haige tulen ma,
Tunnistan kõik patu wiga;
Oh mu Annistegija,
Anna Sa mull' armu leida!
Kuulen rõõmu-sõnumid:
Jesús kutsub patusid.

Pärast pihtil-käimist.

Wiisil: Jesús, surma ärawõitja.

Jesús, minu elu elu,
Jesús minu surma surm;
Muu eest tundsid Sina walu,
Sinust tuleb mulle rõõm.
Minu Jumal oled Sina,
Teist ei taha tunda mina;
Sinu armu kiidan ma,
Sinu omaks jäen ka.

Ekfin — siis mind otsid Sina;
Langen — aitad ülesse;
Dlen kurw ja mures mina,
Wõtad Sa mind sülesse;
Dlen kehwa, siis Sa annad
Andeks mull', mind ise kannad;
Sinu armu kiidan ma,
Sinu omaks jään ka.

Kirjatunnistus Joann. 3, 16.

„Kõnda on Jumal maailma armastanud, et Tema oma ainusündinud Poja on andnud, et üksigi, kes Tema sisse usub, ei pea hukka saama, waid et igawene elu temal peab olema.“

Palwe.

Oh helde, armuline, halastaja Jumal ja Isa! Mina tänan Sind südame põhjast, et Sa mind waeft patust oma armu-lapseks oled wastu wõtnud ja oma sulase suu läbi pattude andeks-andmist, armu ja õnnistust kuulutanud ja töotanud. Mina palun Sind südamest, anna mulle oma püha Waimu ja loo mulle puhas süda, et ma täiesti wõiksin uskuda, et kõik minu patud Kristuse läbi andeks antud on, sest et Sa seks oma tõsist ihu ja werd otsegu armu-pandiks leiva ja wiina all mulle süüa ja juua annad minu igaweseks õnnistuseks. Aga aita mind, oh armas Jumal, et ma edespidi ennaft paremini patu eest hoiaksin ja ikka Sinu armus päew päewalt wõiksin kaswada ja wäge wõtta. Aita meid jeda oma armja Poja Jeesuse Kristuse pärast. Amen.

Seljamal wiisil.

Elagu ehk surgu mina,
Sinu omaks jään ma;
Minu Peastja oled Sina,
Täida mind Su armuga!
Minu tugi kannatades,

Minu lootus hinge heites;
Sinu armu kiidan ma,
Sinu omaks jään ka.

Enne püha õhtusöömaajale minemist.

Wiisil: Oh armsad hinged, armu taimed!

Ma kummardan see armu wäge,
Mis Jesu surmas ilmunud,
Ma kiidan seda armu-leeke,
Mis ka mind põrmu armastand
Ma tahan ennast unustada.
Ja Sinu armu meeles kanda.

Sa oled wäga armuline,
Mind nõuad suure hoolega;
Su armu wägi imeline,
Mu südant Su pool' tõmbab ta.
Oh kallis arm, end annad mulle,
Ma annan ennast jälle sulle.

Ma tunnen, Sind ma pean nõudma,
Ja sulle üksi elama;
Ei mitte andeid armastama,
Waid a n d j a järel ihtama.
See annab rahu, annab rõõmu,
Ja kaotab kõik patu hirmu.

Kirjatunnistus Joann. 6, 53. 54.

„Siis ütles Jesus neile: „Tõesti, tõesti
mina ütlen teile: Kui teie ei söö mitte inimese
Poja liha, ega joo Tema werd, siis ei ole elu
teie sees. Kes minu liha sööb ja minu werd

joob, sel on igawene elu, ja mina äratan teda
üles wiimisel päewal.

Palwe.

Issand Jeesus Kristus, Sa minu truu hingekar-
jane ja piiskop oled ütelnud: „Mina olen elu-leib;
kes sest leiwast sööb, see peab elama igawesti, ja jälle,
kes minu sisse usub, see ei pea ialgi janunema. Mii-
juguste Sinu kalliste sõnade peale tahan ma täna Sinu
armu-lauale tulla, ja palun Sind, et Sa aitaksid
mind tõsises patustpöörmises ja õiges usus selle wastu
walmistada, et ma kui õige wõõras Sinu taewalikule
söömaajale wõiksin tulla. Oh Issand, hoia minu
hinge, et ma Sinu püha ihu ja werd mitte hukatuses
wastu ei wõta. Sa oled neid õndsaks kiitnud, kellel
nälg ja janu selle õiguse järele, mis Sina annad, ja
täida minu hinge oma armuga. Aita, et ma oma
waenlaste- ja wihomeestele wõiksin andeks anda ja
nendega ära leppida. Oh helde Jeesus, anna meile
mõistusega walgustatud silmad, et meie wõiksime tunda,
mis meie päranduse lootus ja misjugune suur asi
Sinu kallis õhtusöömaaeg on, millega Sina meile oma
ihu ja werd andes pattude andeks-andmist, elu ja õn-
nistust annad. Aita, Issand Jeesus, ja lasse minu ar-
mulauale tulemist mulle igaweseks hingeõnnistuseks
ja kasuks olla. Amen.

Wiisil: Kes Jumalat nii lafeb teha.

Su taewa mannaga mind jõõda
Kui astun Sinu lauale:
Ja eluweega hinge jooda
Dh Issand Jeesus, armsaste!
Su armust osasaamine
See jäägu rõõmuks hingle.

Õhkamine Jeesuse ihu wastu wõttes:

Dh Issand Jeesus Kristus, Sinu püha ihu kin-
nitagu ja hoidku mind igaweseks eluks! Amen.

Õhkamine Jeesuse werd wastu wõttes:

Dh Jeesus, Sa Jumala Tall, Sinn weri tehku
mind puhtaks kõigist pattudest, et ma Sinu omaks
jään igawesti. Amen.

Pärast püha õhtusöömaega.

Wiisil: Wu süda, ärka üles.

Wull' kallid annid andsid,
Mind magusasti toitfid,
Mind taewast kiinitasid,
Wu hinge rõõmustasid.

Mind tõbist parandasid,
Mind waest Sa awitasid,
Mind näljast jõõtsid, jootsid,
Ja iseennast andsid.

Seft südamest Sind tänan,
Ja see eest kiitust annan,

Et Sinust waewa nähti,
Kui Sulle haamu tehti.

Sa risti kannatafid,
Mind seega rõõmustafid,
Sul häda mure oli,
Mis Sull' mu patust tuli.

Mind wäga armastafid,
Mu peale armu heitsid,
Su häda surm ja walu
On minu rõõm ja elu.

Kirjatunnistus Law. Paul. 103, 1—4.

„Mu hing! kiida Issandat, ja kõif mis
minu sees, Tema püha nime. Mu hing! kiida
Issandat, ja ära unusta mitte tema heategemisi
ära, Tema on see, kes kõif ülekohut andeks an-
nab, kes ära parandab kõif Su wigadused.

Tänu-palwe pärast õhtusöömaiega.

Oh Sa helde ja armurikas Issand Jesus Kris-
tus! Mina tänan Sind kõigest südamest, et Sa mind
täna oma püha ihu- ja werega oled söötanud ja joot-
nud, minu hinge igaweseks õnnistuseks. Ja oh, kes
olen mina, et Sa mind kõlwatumat nii kõlblitaks
oled arwanud, Sinu armulauast oja wõtta. Aga
oh Issand, ma kardan, et ma oma töotusi, mis ma
Sulle Sinu püha altari ees olen töotanud, mitte
täita ei jõua, nõnda kui see enne juba mitu korda
on sündinud, ja et ehk jälle wanade pattude sisse tagasi
langen, sest ma tean, et minu sees ühtegi head ei ole,

seepärast palun ma juba ette: Ära jäta mind siiski mitte maha, waid halasta oma suure helduse pärast jälle mu peale ja wii mind oma karja juurde jälle tagasi. Oh Issand! Ei ma tahaks mitte kogunisti Sinu armust enam ära lahkuda, seepärast palun ma Sind kõigest südamest: Hoia mind oma püha Waimu läbi kõige kurja kiusatuste ja maailma meelitamiste ja eksitamiste ja ka oma liha kiusatuse eest ja aita mind alati walwata ja paluda, et ma Sinu armus wõiksin kindlaks jääda kuni otsani. Seda aita minu juures oma püha Waimu abiga korda jaata. Amen.

Selgamaal wiijil.

Oh aita kuni elan,
Ja siin maailmas olen,
Sind kindlasti armastada
Ja Sinust oja jaada.

Leise naese palwe.

Wiijil: Siion kaebab juures hädas.

Üksi elan leise põlwes,
Südamest ma kurvastud;
Su pool', Issand, hüüan palwes,
Waewatud ja foormatud
Mul on raske lugu käes,
Et ma oma häda sees
Olen üksi maha jäetud,
Rist on mulle osaks jäetud.

Siioniga mina kaeban,
Et mind Jumal unustand,
Südamest ma ärdast' õhtan,
Et ma teda wihastand.

Minu rõõm on lõppenud,
Minu walguš kustunud,
Ribedat pean kannatama. —
Issand, tule armušt aitma!

Kirjatunniſtus 34, 19.

„Jehowa on ligi neile, keš rõhutud ſiidame
pooleſt, ja peaſtab neid, keš ruſuks pekſtud waimuſ.“

Oh halaſtaja Jumal, Sina ükſi oled mu lootuſ
mu waewaliſeſ leſe põlweſ, Sina peale weeretan ma
oma ſuurt kurbtuſt ja muret, ära jäta mind mitte
aitamata. Sina, oh armuſ Issand, oled oma püha
nõuu järele mu abikaaſa minu juureſt ära kuttſunud,
keda mu ſüda wäga armuſtaſ, kellega ma ühel meelel
oma elu teekonda käiſin ja üheſ kooſ head ja kurja
kandſin, rõõmu ja kurbtuſt, õnne ja õnnetuſt. Müüd
olen ma ükſi ja nutan oma wiletuſt, ja mu rõhutud
ſüda õhkab palweſ Sina poole, ſeſt et Sa ka leſkede
Iſa ja toitja oled, aita, oh aita mind, armuline Iſa,
oma armuſa Poja Jeſuſe Kriſtuſe nimel, ja ära jäta
mind mitte maha. Aita mind walwata ja paluda,
et ma Sina armuſt ära ei tagane. Trööſti ja ſin-
nita mind oma püha Waimu abiga, et ma Sina armu
peale lootaſ kindlaſt jään ja Sina oma olen ſiin ja
ſeal igaweſti. Amen.

Selſamal wiſil.

Rui ja Siioniga leinad,
Sa Siioni tütreke,
Rõõmuſtamitſiſ ka leiad,

Nii kui tema tõeste.
Tema julle kinnitab:
Mis laps omast emast saab,
Pead minu juurest leidma,
Südantrast troostiga ka täitma.

Waeje lapse palwe.

Wiijil: Siion kaebab juures hädas.

Pole lugu haledamat
Siin maailmas tõeste,
Ega leida armetumat,
Kui üks waene lapsuke;
Ilma isa emata,
Ilma abi, armuta,
Waesel lapsel küll on waene
Ja ta elu hoopis hale.

Waesid lapsi süles kannab
Išjand juure armuga;
Meile abi armu annab,
Ja ei jäta aitmata.
See, kes kõwa meelega
Nende wastu armuta,
Kas see halastust wõib loota,
Jumalalt ehk armu oota?

Kirjatunnistus Law. Laul. 27, 10. 23, 1.

„Sest mu isa ja ema on mind maha jätnud,
aga Jehowa on mind koristanud. Jehowa on
mu karjane, ei mul ole ühtigi waja.“

Palwe.

Oh armuline Jumal! minu Issanda Jeesuse Kristuse Isa, kes Sa õige Isa oled taewas ja maa peal, mina waene laps, kes ma ilma isata ja emata olen ja suurt südameturbust ja haledust tunnen, palun Sind: Heida armu minu peale ja aita mind ihu ja hinge poolest! Ja Sina, mu armas Jeesus, kes Sina armust ka waeste laste palwet oled kuulnud, ole mu abimees ja juhataja igal pool ja mu juhataja kõigi mu teede peal, mu trööstija kurvastuses, hädas, wae-suses ja wiletsuses, ja ole mulle isaks, emaks ja sõbraks, kelle juurest ma wõin rõõmustamist, abi ja kinnitamist, nõuuandmist, jahutamist ja kergitamist leida. Hoi mind armust kõige patu ja kurja ja ka eksitava kurja seltsi eest. Oh Issand! Önnista mind ihu ja hinge poolest ja ärata inimeste südameid, et minu peale halastawad ja mind hädas aitawad, ja taju neile rohkesti, mis nemad mulle head teewad. Alita mind Sinu sõna walguses käia ja uskus ja armastuses Sinu sisse jääda, ega ial Sust ära lahkuda, kuni Sa mind minu armsa isa ja ema, kõige pühade ja inglite seltsi taewa wõtad, kus ma nende seltsis igawesti jaan rõõmustama ja Sulle kiituse laulu laulma. Amen.

Wiisil: Helde Jeesuke.

Wiimaks palun Sind:

Jeesus hoi mind'

Alita mind Sind armatsjeda,

Kõigest kurjast põgeneda,

Ja mind õndsaks tee,

Kallis Jeesuke!

Teenija palwe.

Wiisil: Oh waga Jumal! kes.

Las' mis mu kohus on
Mind usinasti teha,
Et wõiksin ametis,
Mis käsed, pea näha.
Oh! anna, et ma teen
Mu tegu aegjasti,
Ja aita, et mu töö
Wõiks minna edasi.

Mind aita rääkida,
Mis ikka heaks wõib tulla,
Ja keela rääkimast,
Mis tühi tahab olla;
Kui omaš ametis
Ma pean rääkima,
Siis anna sõnale
Täit wäge rõõmuga.

Kirjatunnistus Kolosj. 3, 17.

„Kõik, mis teie wõtate teha sõna ehk tööga, seda tehke kõik Issanda Jesuse nimel, ja tänage Jumalat ja Isa Tema läbi.“

Mina tänan Sind, oh armas Jumal, selle teenistuse eest, mis Sa mulle oled andnud, et ma selle sees oma igapäewast leiba wõin teenida ja oma kätega Sinu armu- ja abiga wõin midagi head teha. Aita mind, et kõik, mis mul tarwis teha tuleb, lahke ja rõõmsa meelega ilma nuriemata ja wastu rääkimata usinasti ja korra pärast teen ja talitan, et kui inime-

sed küll mind ei näe, siis Sinu püha film alati mind näeb ja tähele paneb, kas ma õigust või kõverust teen, kas usin ehk hooletu, õiglane ehk salalik ja ka-wal olen. Anna oma pühu Waimu läbi mulle mõis-tust ja jõudu kõige heale tööle, ja lapseliku sõnakuul-mist ja armastust nende vastu, kes minu leiwawane-mad on; siis saawad nemad mind armastama, ja mu teenistus ei saa mulle siis mitte raske olema. Hoi-a mind, armas Issand, kõige kurja, warguse, pettuse, wale, häbemata sõnade ja tegude eest, mis minu ihu ja hinge hukka saadawad. Riisamati hoi-a mind ka laiskuse, wastupanemise, tigiduse ja üleannetute wiiside ja kombete sisse ennast andmast, ja hoi-a mind, kurja seltside, keelepiksmise ja laimamise eest, ja aita mind, oh Jeesus, tasase waimuga ja alanduses Sinu jälgedes käia. Seda aita mind, armas Jeesus, igapäew ja alati meeles pidada. Amen.

Selsamal wiisil.

Et ma tühja peal' ei looda,
 Riisu kõik mu südamest;
 Ei ma sest või abi oota,
 Ega tunda Jeesukest.
 Mina väga ihaldan,
 Jeesus, Sind ja rõõmsaks saan,
 Kui ma tõesti Sind leian;
 Tee, et Sinu poole hoian.

**Teekäija, ehk omalt maalt wäljarändaja
 (nekruti) palwe.**

Wiisil: Oh Jeesus Kristus, tule Sa.

Issanda nimel reisime,

Inglite seltsis kõnnime:

Meid aitab Issand armuga,

Ta on ju meie seltsis ka.

Kui Issand meie seltsimees,

Ja käime teed Ta armu väes,

Siis 'pole karta õnnetust,

Ei kurja ega kiusatust.

Ehk kõrged mäed ja suured weed,

Ehk kurjad ilmad, pahad teed

Meid keel'wad, siisgi jõuame

Ka sinna, kuhu tahame.

Kirjatunnistus Lom. Laul. 91, 11. — Matt. 4, 6.

„Sina tahad oma inglid käskida minu pärast, et nemad mind peavad hoidma kõigi mu teede peal. Käte peal peavad nemad mind kandma, et ma oma jalga kivi vastu ei tõuka.“

Palve.

Issand, igavene Jumal! Waata, mul on nüüd furd käes omalt maalt (kodust) wälja reijida, seepärast palun nüüd Sind: Saada omad pühad inglid mulle teeseltsiliseks, kes mind kõige kurja ja kahju eest hoiaks ja kaitseks. Õnnista minu wäljaminemist ja minu siissetulemist, kui see Sinu armu läbi weel peaks sündima, nüüd ja igawesti. Mis teed Sa mind ka ial saadad, see peab mulle heaks tulema, kui ma aga palwes Sinust kinni hoian ja Sinu armu hoolets enmast annan. Nüüd pean ma oma armsa elukoha ja maja

ja pean kõige oma armsatega „Sumalaga“ jätma. Ehk küll mu süda raske on, siisgi pean lahkuma, sest et teist wiisi ei wõi. Õnnistagu Issand teile, minu minu armsjad, teie armastust minu wastu, kes teie nüüd minu maha jäete, ja olgu oma armu- ja abiga alati teie juures, ja aidaku meid alati üksteist meeles pidada. Aga Sina, oh Jeesus, ole mu kõige kallim sõber ja abimees minu tee peal, sest Sa oled ju ise töötanud igapäew meie juures olla kuni maailma otsani. Tuhata mulle ka usklike sõpru ja seltsilisi ja hoiu mind kõigest kurjast seltsist eemale. Oh Issand! Lase minu teereis hästi korda minna ja aita mind, kui see Sinu püha tahtmine on, jälle oma armsa omaste juurde tagasi: On aga see Sinu püha tahtmine mind wõõral maal ja wõõra rahwa seas ära kutsuda, siis aita, et ma taewas Sinu juures oma armsate omastega jälle kokku saan. Amen.

Wiisil: Armas Jeesus, awita.

Nüüd ma hakkam minema, —

Armsjad, ärge kurvastage;

Ei küll tahaks lahkuda,

Sisgi kord on jõudnud kätte.

Kätt see peale teile annan,

Ja teid Sumalaga jätan.

Tagasi tulnud teekäija tänu-palwe.

Wiisil: Oh Jeesus Kristus, tule Sa.

Sind, Issand, kiidan rõõmuga,

Et oled oma armuga

Mind jälle kodu avitan'd,
Ja omašid mul näha andn'd

Sa oled minu abimees,
Kui wahest oli häda käes,
Mind peastšid ikka ära sest,
Ja aidsid mind nii armulist'.

Mis toon nüüd tänu-ohwriks Sull'?

Sa Issand näed, — muud pole mul —
Ma annan oma südame
Sul tänu ohwriks uueste.

Kirjatunnistus 1. Moos. 28, 15

„Ja waata, mina olen Sinuga ja tahan
sind hoida kõigis paigas kus sa lähed, ja tahan sind
siia maale tagasi saata: sest ma ei taha sind mitte
maha jätta, seni kui ma saan teinud, mis ma
sulle olen rääkinud.“

Palwe.

Kiida nüüd Issandat, minu hing, ja ära
unusta mitte ära, mis Ta Sulle head tei-
nud. — Jah, kiitus ja tänu olgu Sulle, oh helde
ja armurikas Issand, et Sa mind oled jälle armust
koju tagasi aitnud, ja kõige häda ja kahju eest hoid-
nud ja kaitsemud. Sinu arm, oh Issand, on minu
wastu ära rääkimata suur olnud; aita mind seda alati
meeles pidada, ja Sind kiita ja tänada. Anna mulle
andeks, kui ma oma teekonna pealt kõrwale läinud.
Lase, oh Jeesus, oma elutee mul alati silma ees ja

südames seista, et ma Sinu jälgedes võtaksin käia
 Sinu waimu walguses, seda teed, mis Siioni wära-
 wasse wiib, kus mu teekond lõpeb, ja ma Sinu rahu-
 riigis igawest hingamise aset leian. Amen.

Seljamal wiijil.

Et koos nüüd jälle oleme,
 Siis koos Sull' kiitust laulame,
 Oh aita, et ka taewasge
 Kõik üksford koos Sind kiidame.

Soldati palwe.

Wiijil: Mu järel ütleb Jeesuke.

Oh Jesu jünger, ärka sa!
 Ja wõitle, wõida wahwas!
 Ei sina tohi puhata
 Sel ajal siin maailmas.
 Kui sa ei wiitsi sõdida,*)
 Jääd ekukroonist ilma ka.

Oh mõtle, mis on mehe wiis,
 Kes wannet wandun'd truuwist',
 Ja kuningale kõwast' siis
 Ka sõjas sõdib mehist'.
 Seft ilma sõdimata ja
 Ei wõidukrooni ilmas saa.

Waat', wiimaks wõitja wiiaксе
 Siit häda orust taewa,
 Ja tema nime pannaксе
 Seal taewa elu kirja.
 Ta krooniga on ehitud
 Muu kuuega ka kaetud.
 Ta istub siis auujärje peal

*) Tähendab waimulikku sõda hinge waenlastega.

Jesuse kõrval taewas
Ja tema pale paistab seal
Kui selge taewa walguš.
Ta walitseb siis Jesuga
Seal igawese auuga.

Kirjatunnistus 2 Tim. 3—5

„Ei üksigi, kes sõdib, ei anna ennast peatoitude töö kimpu, et ta võiks selle meelepärast olla, kes teda sõjameheks on tõstnud. Ja kui keegi ka võitleb, ei saa tema mitte võidu krooni, kui ta ei võitle nõnda, kui kohus on.“

Oh kõigewägewam Jumal! Aita, et ma oleksin üks hea Jesuse Kristuse sõjamees selles teenistuses, kuhu Sa mind oled seadnud ja pannud, et ma Sinu, oma Issanda, Keisri ja isamaa teenistuseks alati walmis oleksin, nõnda kui kohus on. Seks aita mind oma Waimu abiga, sest ilma Sinuta ei wõi mina ühtigi teha. Oh Issand ja Õnnistegija, kes Sa ka minu waeše patuse eest oled kannatanud ja furnud, aita mind Sinu wäes patu wastu wõidelda, et ma võiksin ära wõita ja wõidukrooni saada. Ja kui mul tuleb sõdida maapealse waenlaste wastu, siis ole minu abimees ja warjupaik, ja tee mind tugewaks, et ma võiksin wõimust saada. Ja kui ma peaksin sõja wäljal langema, siis sündigu Sinu tahtmine, — aga tee mu hinge igawesti õndsaks. Sinu hooleks annan ma ennast ihu- ja hingega. Amen.

Wiisil: Su hing, oh Jeesus tehku mind.

Su hooleks, Jeesus, annan ma
Mu ihu, hange, elu ka!
Su Waim mind saatku alati,
Et õndsaks saaksin wiimati.

Kui pean weel siin wõitlema
Ja mõnda risti nägema,
Siis wõitle Sina minu eest,
Ja tee mind õndsaks igawest'!

Laewamehe palwe mere peal.

Wiisil: Jumal wägew walitseja.

Ei sa merde ära upu,
Ära karda sügawust!
Kui ka pikne torm ehk tulgu,
Ära karda hukatust!
Pikse järel päike paistab,
Nii ka Jumal jälle aitab.

Teed on taewa walitseja
Mere peal' meil' walmistan'd:
Et wõiks rahwas kuival käia,
Merd Ta müüriks ehitan'd.
Kässib Ta, jääb meri soiku,
Kõrtjadgi ei enam kõigu.

Wahwa süda, see käib läbi
Mereest, sügawustest ka;
Ta ei karda hirmu, häbi,
Ega häda, surma ka.
Ei tee hirmu talle tuuled,
Ega tormid, mere laened.

Kirjatunnistus Law. Paul. 121, 2.

„Mu abi tuleb Jehowa käest, kes taewa ja maa teinud.“

Palwe.

Issand, mis on inimene, et Sa tema peale mõtled, ja inimese laps, et Sa tema eest hoolt kannad? Mere laenete kohisemine on mu kõrwade ees, et mu hing tahab araks minna; minu film waatab pãratuma laia wee peale ja ei leia kusagilt rãhupaika, ja ometi oled Sa inimest kõige oma kãte tegude üle seadnud ja oled mere ja maa tema alla pannud; Sa oled temale teed walmistanud üle mere sügawuste, kui ta üle kõige kõrgemate mägede. Oh kõige wãgewam halastaja Jumal, walmista ta mulle ja mu jeltõilistele teed üle mere laenete, ja hoia ja kaitse meid kõige hãda ja õnnetuste eest ja keela tuult, tormi ja laeneid, et need meile kahju ega hukatust ei saadaks. Sa oled ükskord Issraeli rahwast kuiwalt punasest merest lãbi wiinud ja oled oma rahwale tõotanud. Æra kardamitte, sest kui sa weest lãbi lähed, siis olen mina sinuga ja kui sa jõgedest lãbi lähed, ei pea need sind mitte ära uputama, ja kui sa tulest lãbi lähed, ei pea sa mitte ära põlema. Sina, Issand Jeesus, oled jalgõi mere peal kõndinud ja oled oma jüngrile wãge andnud ta kõndida, ja oled temale, kui ta hakkas wajuma, oma kãe abiks andnud, et ta mitte ei wajunud; oh siruta ta meile oma kãtt ja ole meile abiks et meie hukka ei saa, waid õnnelikult kaldale saame. Kui peatõime

aga meres oma hauda leidma, siis, oh kõige wägewam Jumal ja Isa, kelle käes ja wäes meie elu ja surm seisab, anname endid Sinu armu hooleks, — Sinu tahtmine sündigu! Lase meid siis, otsegu oma prohweetit Joonast, mere sügawusest ja surma hauast jälle wälja peaseda ja elawaks saada meie Issanda Jeesuse Kristuse ülestõusmise wäe läbi! Oh küll meie pattu enam kui liiwa mere ääres ja meie ust kõikumw kui mere laened, Sina oled meie lootus põlwest põlweni. Ole siis, oh Issand, alati meie juures siin laenetawa mere peal ja aita meid alati selle laulusalmi sõnade peale mõelda: „Kestel selle elu sees Üks surm on meil ikka, Oh! kes siis on abimees, kui on hirmus wiga? Sa, Issand, otse ükji. Meie hirmus efsitus, sest on meile kurwastus. Püha Issand Jumal? Püha wägew Jumal, Püha Õnnistegija! Igawene Jumal! Ara anna saada Surma hädas hufka meid. Kürieleison. Amen.

Söögi laua juures.

Enne sööki.

Wiihil: Kristus, kes meid õndjaks teed.

Meie silmad loodawad,

Issand, Sinu peale,

Et Sa annad armuga

Leiba, rooga meile.

Tee meil lahti helled käed,

Armuga ja täida,

Et ka hea meelega

Wõikšime Sind kiita.

Wiihil: Müüd paistab meile kauniste.

Dh Issand, rikas heldusest!
Sa tahad heldest rohkest käest
Meil jälle rooga anda.

Dh wõta jeda õnnista,
Meil' taewa rooga anda ka,
Ja armus muret kanda.

Armas Jeesus!

Mita ise, et kui sööme, ehk ka joome,
Et kõik Sinu auuks teeme.

Wiihil: Mis kiitust wõime Issand Sulle anda

Müüd tule meile wõdraks, armas Jeesus,
Ja õnnista, mis Sa meil jagad armust.

Wiihil: Müüd on see päew ju lõppenud.

Kui leiba wõtan tänades,
Siis tule wõdraks Sa,
Ja mis Sa annad iganes,
Dh Issand õnnista!

Palwed.

1.

Issand Jumal, taewane Issa, õnnista meid ja
Sinu andeid, mis meie Sinu rohkest armust wastu
wõtame, Jeesuse Kristuse meie Issanda läbi. Amen.

2.

Tule meile wõdraks, armas Jeesus, ja õnnista meile
jeda rooga, mis Sa meile oled armust andnud. Amen.

3.

Oh rikas Issand, kes Sa kõik toidad ja üles pead,
aita, et meie Sinu püha sõnaga ka oma hinge nälg
täidame. Amen.

Pärast sööki.

Wiisil: Nüüd on see päew ju lõppenud.

Sind, Issand meie täname
Su juure armu eest
Et oled jälle heldeste
Meid toitnud omast käest.

Wiisil: Mis kiitust võime Issand sulle anda?

Nüüd tänu kiitust toome, Jeesus, Sulle,
Et oled armust andnud toidust meie,

Wiisil: Mu süda, ärka üles.

Nuu kiitus, Issand, Sulle
See eest, et Sina mulle
Nüüd jälle toidust andnud
Ja mu eest muret kandnud.
Sa oled armu näitnud,
Ja minu ihu toitnud;
Oh Issand anna armust
Ka minul hingel' toidust.

Paltved.

1.

Meie täname Sind, Issand Jumal, taewane Isa,

Jesuse Kristuse oma Issanda läbi, kõige Sinu annete ja heategemiste eest, kes Sina elad ja walitsed igawesti. Amen.

2.

Dh Issand, Sa oled mind oma armuandidega jälle toitnud ja kosutanud; toida ja kosuta ka meie hingesid oma püha sõnaga, ja aita, et meie ükskord Sinuga taewa laual saaksime istuma. Amen.

Waiguse ajal.

Wiisil: Dh Jumal! Sinu peal.

Dh armas Jesuke,
Mind aita heldeste:
Dh waigista mu walu
Ja kergita mu elu.
Ma annan ennast Sulle,
Dh anna ennast mulle.

Siin on mul õhtamist,
Seal jaan ma rõõmu tõest';
Kui surm mind tahab neelda,
Ehk kurat uskmast keelda,
Siis aita, Issand, isi
Ja ole minu ligi.

Su oma olen ma,
Ja armastan Sind ka,
Sa teed mu südant rõõmsaks,
Ja ihu, hinge õndsaks,
Et rõõmuga wõin tulla
Su juurde, taewas olla.

Kirjatunnistus Iaw. Paul. 6, 7.

„Ma olen ära wäsinud omaš ägamises, kõige see öö ujutan ma oma woodi, oma silmaweega leotan ma oma fängi.“

Palwe.

Oh halastaja ja armuline Jumal! Ma waene patune inimene olen nüüd siin haige woodi peal maas ja ei wõi ennašt ise sugugi aidata. Mu ihu tunneb rasket waewa ja walu, aga mu südames on weel suurem häda ja walu, mis kui usš närrib ja tuli põletab, sest et ma kõige oma elupäewades, kui ma alles terve olin, Sinu armu olen põlganud. Ma elasin ühest päewast teise, ühest aastast teise ilma meeleeparandamata ja patušt pöõrmata, patu ja maailma armastuses ja olen kuradist ja maailmast ennašt nii hirmsaste petta lasknud, et oma kallist armuaega pattu tehes ja kaduwaid maailma asju taga nõudes olen ära wiitnud. Oh! kui ma surma ja wiimse kohtu peale mõtlen, siis täidab see mu hinge hirmsa ahas-tusega ja näen pörgu hauda ju lahti olewat mind ära neelma. — Aga oh halastaja Jumal! Sa oled omaš sõnas ütelnud, et Sul ei ole head meelt hõela surmast, waid et hõel patušt pöõraks, et ta wõiks elada. See annab mulle, oh kallis Isšand, weel lootušt Sinu armu peale. Sinu arm on ju wäga suur. Oh aita mind, oh aita mind oma armsa Poja Jesuse Kristuse pärast, kes ka minu waese eest oma were ristil sam-

bas on ära walanud. Oh Jeesus! Pese oma püha kalli werrega mind roojast last kõigest patu-mudast puh-taks ja ehita mind oma were õiguse kuuega, et ma Sinu ette wõiksin kõlbada. Minu usk on küll wäga nõder, minu lootus on kõikumane ja kannatus tahab lõppeda, aga kinnita Sa minu usku ja anna lootust ja kannatust. Oh kallid Issand, kui see Sinu püha tahtmine on, mind weel terweks teha, siis aita, et ma hoopis uue südame- ja meelega Sind teenin ja Sinu järel käin ja enam kuradist, maailmast ega omast kur-jast lihast ennast eeskitada ei lase, waid Sind kiidan ja tänan Sinu suure armu eest ja Sulle need päewad wõtaksin elada, mis Sa mulle weel armust tahad anda. On aga see Sinu püha tahtmine, et ma pean surema, siis aita, armas Issand, et ma Sinu sees õndsasti wõiksin surra, hüüdes: „Issand Jeesus, wõta minu waimu vastu. Amen.

Seljamal wiisil.

Mind, Issand, juhata
Su püha Waimuga,
Kui jaan Sult rohkest' armu,
Ei lehtpäew tee hirmu,
Siis lõpeb kõik mu walu,
Kui annad rõõmu elu.

Surija palwe.

Wiisil: Su hing, oh Jeesus tehku mind.

Mu Lunastaja Jeesuke!
Surm tuleb warsti minule!

Kui tuleb ta, siis aita Sa
Mind õndsaste siit lahkuda.

Kui surma haua pime öö
Mind katab, ja kõik minu töö
On lõpnud, oh siis ole Sa
Mu hinge rõõm ja trööstija.

Mu waim on suremata küll
Ja elab pärast surma weel;
Oh aita, et ta Sinu ees
Wõiks elada Su rõõmu sees.

Mu elukroon on ootamas,
Mu hing siit ilma st ruttamas;
Oh Jeesus, Jeesus! tule Sa
Ja wii mind taewa armuga.

Kirjatunnistus Room. 14, 8.

„Kui meie elame, siis meie elame Issandale;
ja kui meie sureme, siis sureme Issandale; seepärast,
ehk meie elame, ehk meie sureme, siis oleme meie
Issanda pärast.“

Palwe.

Oh minu armas Issand Jeesus Kristus, mu Lu-
nastaja ja Õnnistegija! Ma tunnen, et mu surma-
tund ligi jõuab ja seisjan igawese aja wärawa ees ja
mõne tunni ehk ka filmapilgu pärast wõin ma siit
maailmast juba lahkunud olla. Minu süda kardab
felle juure ja raske tunni eest, kui ma surmaga pean
wõitlema, kui mu filmad enam ei näe, kõrwad enam
ei kuule, keel enam ei saa rääkida ja süda juure wa-
luga lõhkeb. Aga armas Jeesus, miks pärast pean ma

kartma? Sina oled ju minu eest surunud ja oled surma
libedust tundnud. Sinu surma valu ja ahastuse pä-
rast palun ma Sind, oh kallis Jumala Tall, kes maa-
ilma patud kannad, halasta minu peale ja seisa wiim-
sel elutunnil minu juures. Ära pane mulle mitte
raskemat peale, kui ma kanda jõuan, waid wähenda
minu piina. Kuule minu südametõhki, kui ma
enam ei wõi rääkida. Anna troosti minu südamesse,
kui mu kõrwad enam ei kuule. Wita mind wiimselt
ära wõita ja wõimust saada ja lahuta, kui aeg käes
on, hinge ja ihu teine teisest õndsas surma läbi, ja
ärata mind wiimsel päewal üles igaweseks eluks.
Amen.

Seljamal wiisil.

Ei ole enam kaua teal
Mul oodata see rõõmu peal,
Mil Sa mind kutsma tuled süit,
Ja hädaorust taewa wiid.

Süis laulan uue healega:
Oh püha! püha! oled Sa,
Ja kiidan kõige armu eest
Sind, armas Jeesus, igawest'!

Ristitamise ajal.

Wiisil: Oh Jeesus, Kristus tule ja.

Oh Jeesus, Õnnistegija!
Kui elasid siin ilmas Sa
Süis wõtsid julle lapsuksid,
Ja armsast õnnistasid neid

Müüd toome ka üht lapsukest,
Et oja saaks Su ristimisest,
Oh pese patust puhtaks ta,
Ja templiks Sulle walmista.
Ta sees on küll ka patu juur,
Su arm on siisgi wäga suur,
Et patust puhtaks pesed ta,
Ja wõtad teda õnnista.

Wet peale pannes ristis Sa
Müüd teda wee- ja Waimuga
Et ta Su armu pale ees
Wõiks kaswada Su tundmises.

Kirjatunnistus Mark. 10, 14.

„Laske lapsukesed minu juurde tulla ja ärge
feelge neid mitte, sest niisuguste pärast on Su-
mala riik.“

Palwe enne ristitamist.

Armas Õnnistegija Jeesus, kes Sa lapsi wäga
armastad ja ütled: „Kui keegi ei pööra ümber ja ei
saa kui lapsuke, siis ei saa tema mitte taewariiki.“
Meie toome, armas Issand, täna ka ühe niisuguse
lapsukese Sinu ette ja palume Sind: Wõtta teda ar-
must omaks lapsiks wastu ja pese teda püha ristimise
läbi puhtaks kõigest patu roojusest ja hoia teda oma
armu sees, et saatam, patt ega maailm ei saaks teda
Sinu käest ära kiskuda, waid et ta Sinu omaks wõiks
jääda igawesti. Amen.

Süda-ristitamise sõnad.

Kolmainu Jumala, Isa, Poja ja püha Waimu nimel, Amen. — (Siis paneb ristitaja kolm korda wett lapse pea peale ja ütleb seal juures need sõnad:) N. N.*) Mina ristitan sind Jumala Isa, ja Poja ja püha Waimu nimel.

P a l u m e: Oh kõigewägewam armuline Jumal! Sinu käsu järele oleme selle lapsukesse Sinu püha ristimise osaliseks teinud. Lase teda, kui Sa tema elupäiwi tahad pikendada, Sinu tundmises ja kartuses ja Jeesuse Kristuse lunastamise armus üles kasvada, oma armsa Poja, meie Issanda pärast. Amen.

Isa meie, kes Sa oled taewas. n. t. s.

Issand õnnistagu sind ja hoidku sind; Issand lastu oma pale paista sinu peale ja olgu sulle armuline; Issand tõstku oma pale sinu peale ja andku sulle rahu. Amen.

Ristitamise kombe, mis koolmeistrid ja kōjtrid tarwitawad.

Isa, Poja ja püha Waimu nimel. Amen.

Armsjad sõbrad Kristuse sees! Jumala sõnast on meil teada, et kõik inimesed patu sees sünniwad. Meie teame ka, et meie kõik oleksime pidanud igawesti hukka minema, kui Jumala Poeg, Jeesus Kristus ei oleks tulnud meid ära peastma. Nõnda siis ka seesinane lapsuke, niisamati kui meie kõik, ei wõi mitte Jumala riigi sisse saada, kui tema ei saa sünnitatud weest

*) N. N. asemel saab lapse nimi nimetatud.

ja Waimust, mille juurde temale see tarwis Kristuse armu ja abi waja on, mis tema kellegile ei keela: siis tahame meie nüüd ette wõtta, mis kristlik armas- tus meie käest nõuab, ja seda last ristimise läbi oma Õnnistegija Jeesuse Kristuse juurde saata ja Teda kõigest südamest paluda, et Tema teda armuga wastu wõtaks, teda õnnistaks ja teda püha Waimuga roh- kesti wõtaks ehtida, et tema tõsist, elawat ja õndsaks tegewat usku saaks ja kõigest patust saaks puhutaks pestud, Jumala auuks, selle lapse õnnistuseks ja risti- koguduse kaswatamiseks ja rõõmuks. Amen.

Wõta püha risti tähte oma otša ja oma rinna ette, üheks meeldetuletamiseks, et sind ristitatakse Kris- tuse peale, kes sinu heaks on risti löödud.

Palugem: Issand Jumal! meie hüüame süda- mest Sinu poole Selle lapsukesse pärast, kes Sinu ris- titamise annet nõuab. Wõta teda wastu, Issand, nõnda kui Sa oled öelnud: Paluge, siis peab teile lahti tehtama. Anna temale oma põhjatuma armu ja helduse järele kõik, mis meie temale igatseme ja palume, ja lasse teda üles kasvada usus Sinu ja Sinu Poja Jeesuse Kristuse sisse. Amen.

Kuulgem usutunnistuse sõnu, mis peale ka meie oleme ristitatud: Meie usume Jumala Isa, kõige wägewa taewa ja maa Looja sisse, ja Jeesuse Kris- tuse, Tema ainu Poja, meie Issanda sisse, kes on saadud pühast Waimust, ilmale toodud neitsist Mariast, kannatanud Pontsiuse Piilatuse all, risti löödud, sur- nud ja maha maetud, alla läinud põrguhauda, kolman- dal päewal jälle üles tõusnud surmuisst, üles läinud

taewa, istub Jumala oma kõigewägewama Issa paremal käel, sealt Tema tuleb kohut mõistma elawate ja surmude peale, ja püha Waimu sisse, üht püha ristifogudust, pühade osasaamist, patude andeks andmist, liha ülestõusmist ja igawest elu. — Kas teie tahate, et see lapsuke selle usu peale peab ristitatud saama? — Waderid: Jah!

Mina ristin sind N. N. Jumala Issa, Poja ja püha Waimu nimel. Amen.

Issa meie, kes Sa oled taewas n. t. s.

Issand õnnistagu sind ja hoidku sind; Issand lasku oma pale paista sinu peale, ja olgu Sulle armuline; Issand tõstku oma pale sinu peale ja andku sulle rahu. Amen.

Palwe pärast ristitamist.

Oh armas Issand! Sa oled nüüd seda lapsukest selle püha pesemise läbi oma armu sisse wastu wõtnud; oh wõta teda nüüd ka selle armu sees hoida, et saatan, patt ega maailm ei saaks seda ekstitada, ega Sinu armust lahutada. Aita, et meie, waderid, oma püha tõutust selle lapsukese eest, õieti meeles peakšime, ja selle lapsukese ihu ja hinge õnnistuse eest õigel wiisil hoolt ja muret kanname. Aita, et ka meie kõik, kes siin koos oleme, oma püha ristimise seadust meelde tuletakšime ja uuesti omad südamed Sulle omaks anname. Sina oled meid kõiki omaks lapsiks wastu wõtnud, aita meid kõiki igawesti Sinu omaks jääda. Amen.

Wiisil: Nüüd olen mina põhja leidnud.

Nüüd olen ristitud ja kirjas
Seal taewas, eluraamatus;
Nüüd olen taewa Isal' armas,
Ma olen tema pärandus.
Nüüd jään ma omaks Jesule,
Ja olen tema lapsuke.

Pulma ajal.

Wiisil: Nüüd paistab meile tauniste.

Oh helde Jumal! walitse
Neid, kes siin abielusse
Su sõna järel' heitwad.
Oh õnnista neid heldeste,
Et nemad ikka rohkest
Ka hädas abi leidwad.
Aita,
Mäita,
Oma heldust, et Sull' kiitust võime anda,
Rõõmsast oma koormat kanda.

Tee kindlaks nende töotust,
Ja anna tõsist armastust
Neil', kes nüüd kokku lähwad;
Siis nukker meel ja pahandus,
Rõik taplus, riid ja tüdimus
Neist ikka maha jääwad.
Kata,
Toida,
Helde Looja, õnnetooja, kui tööd teevad,
Et siis rõõmsast' leiba jõöwad.

Kirjatunnistus 1 Moos. 2, 18. 24.

„Ja Jehowa Jumal ütles: See ep ole mitte hea, et inimene üksi on. — Seepärast jätab mees oma isa ja ema maha ja hoiab oma naese poole, ja nemad peavad üks liha olema.“

Palve.

Oh kõigewägewam Jumal, kui Sa alguses taewa ja maa ning kõik asjad ja loomad, kui ka inimese olid loonud, siis seadsid Sa ka püha abielu, ja oled seda auksaks ja pühaks põlweks pühitsenud ja õnnistanud. Oh armas Issand! Ka meie seast tahawad täna üks paar noori inimesi selle püha põlwe ja seisuse sisse astuda. Nita, et nad jeda asja Sinu kartuses ette wõtaksiwad, ega mitte oma nõuu- ja lihaliku meelega oma uuele eluteele ei astuks. Ole Sina, oh armas Issand, oma püha Waimuga neile juhatajaks ja saatjaks, ja hoi neid armust, et nad Sinust ialgi ära ei lahkuks ega Sind maha ei jätaks. Hoi neid kõige tüli ja pahanduse eest ja aita, et nad rahus ja armastuses wõtaksiwad elada, ja Simult hea meelega ja ühel meelel wastu wõtta ja kanda, mis Sa peale paned, olgu rõõm ehk kurwastus, õnn ehk õnnetus rikkus ehk waejus. Ole, oh armas Issand, ka siin täna meie seltsis, otsegu ja Raana linna pulmas olid, ja õnnista kõik, mis meie Sinu nimel ette wõtame. Kingi meile ka täna õiget pulma rõõmu, et meie Sinu sees wõiksime rõõmsad olla, aga mitte seesugust rõõmu taga

nõuda, mis maailm ja kurat heaks kiidavad ja rõõmuks nimetavad. Sinu arm ja piha sõna kinnitagu ja rõõmustagu seda noort paari ja meid kõiki, kuni siin maailmas elame, ja kui oma eluteed lõpetame, siis võta meid armust oma taewapulma õhtu söömaajale. Amen.

Selsamal wiisil.

Nüüd, Issand, seda paari ka,
Mis Su ees seisab, õnnista,
Su Waimuga neid täida;
Kui tuleb rist ja wiletjus,
Et neil ei puuduks kannatus,
Siis oma abi näita!
Mita,
Saada,
Anna truudust, usu julgust, et Sind nõudwad
Seni kui Su juurde jõudwad.

Surnu puujärki panemise juures.

Wiisil: Ma tahan jätta maha.

Mu wiinne maja ilmas,
Mis kitsas oled sa!
Su sees ma magan külmas,
Saan kaetud mullaga;
Ei siisgi tahaks jääda
Ma enam elusse,
Et parem oja teada
On taewas minule.
Sa kindel laewukene,
Kus warju leiab ma,
Et ilmas hädaline

On kauem elada.

Surm on kui Noa tulnud,
Ka laewukeste uft
Mull' heldest' lahti teinud,
Et saatsin hingamiſt.

Sa rahu-kambrikene,
Kus puhkab maguſaſt',
Kes oli waewaline
Ja tüdin'd ägamast.
Uft Jumal kinni paneb
Ta laſte järele,
Neil' kallist rahu annab,
Neid kaitses heldeste.

Sa oled waitſeks woodiks
Sel, kes ſiin elades
Üht ſängi omal ſoomis
Kus rahul hingaks ſees.
Kes hinge rahu ſaanud
Jefuſe ſurma jeeſt,
See hingab lunastatud
Ta end'jeſt waewalt, tööſt.

Oh Iſſand! õpeta meid meie päiwi nõnda üles
arwama, et meie tarkuſt ſiidamesse ſaame! Siin ſei-
ſab meie ees üks ſurmukeha, kelle hinge Sa oled ſur-
ma läbi ära kutſunud; oh anna ſellele hingele taewa
rõõmu ja rahu, ihule rahuliſt hingamiſt hauas, ja
rõõmuſt üles tõuſmiſt igawefeſs eluſs. Aga meid, kes
meie alles elame, õpeta meeles pidama, et meie ka
peame ſurema, ja et ennaſt ſee waſtu peame walmiſ-
tama. Amen.

Kirjatunnistus Mark. 13, 35—37.

„Walwage, sest teie ei tea, millal koja Issand tuleb, õhtu, ehk öö aegus, ehk kufkes, ehk wara hommikul, et Tema ei tule äkitselt ja ei leia teid magamast. Aga mis mina teile ütlen, seda ütlen ma kõikidele: Walwage!“

Rõne.

„Õndsad on need surnud, kes Issandas surewad,“ ütleb pühakiri, ja meie loodame, et ka see, kelle mul lane maja siin meie ees seisab, ka on Issandas surnud, ja et ta hing nüüd ülewal taewas igatwest rõõmu ja õnnistust maitseb. Armsad sõbrad, kes meie siin praegu koos oleme, mõtleme selle üle natuke järele ja paneme tähele: Mis on inimese elu siin maa peal? Paljas suits ja aur, mis täna on, ja homme on see, kadunud. Ma olen juba mõni kümmekond aastaid siin ilmas mitmes raskest kiustatuses, hädas ja wiletsuses saanud wõidelda. Aga kui ma selle aja peale tagasi mõtlen, siis ei ole see mu ees muud kui üks piff ja raske unenägu. Ja pange iga üks ise enese juures tähele: Alles poisike ehk tütarlaps — juba keefealine — ja wana; — surm käes. Paljad teekäijad ja majalised oleme siin maailmas. Wilets ja õnnetu on see inimene, kes siin kaduwas elus kaduwat wara korjab, aga taewa wara jätab nõudmata. Wõtkem, armsad hinged, enestele warandust koguda taewa aitade sisse, et kui siit maailma kõrbest üks kord taewa Kananani maale saame, seal seda wõikfime lõigata, mis

siin oleme külwanud. Walmistagem aegfasti enmast hinge-Beigmehe wastu ja muretsegem usu õli oma lampidesse, et kui ta tuleb, meie Temaga wõiksime taewa pulmakotta saada, kus igawene rõõm ja rahu on. Amen.

Wiisil: Ma tahan jätta maha.

Siin on ju wiimne woodi*)
 Siin hinga rahuga,
 See sulle walmistati
 Kui olid lahkun'd ja;
 Siin saad ja tunda maitsta,
 Jesuse armastust,
 Siin Ta sind wõtab kaitsta,
 Ja pühib filmad weest.

Balwe.

Oh armas Lunastaja Jeesus! Meie seisame siin felle armastatud surmu keha juures, keda meie oleme puusjärki pannud, millede sisse meid igaiht ka omal ajal pandakse. Tema hing on nüüd, oh armas Jeesus, Sinu ees ja meie loodame, et Sa teda oma suure armu pärast oled wastu wõtnud, sest Sinu arm ja heldus on ju suurem, kui meie seda mõistame ära arwata. Oh armas Jeesus! Rõõmusta ja tröösti neid, kes tema surma pärast kurwaks saanud ja anna neile seda mõista, et meie kõik üürise aja pärast peame ära minema, ja et meie siis, kui siin oma Dnistegija sisse oleme uskunud ja teda armastanud,

*) Selle laulusalmi laulmise ajal saab surmu puusjärki tõstetud

nendega oleme usuteed käinud. Seks aita meid, Issand, oma lõpmata armu pärast. Amen.

Isa meie, kes Sa oled taewas u. t. s.

Issand õnnistagu sind ja hoidku sind u. t. s.

Jumala rahu, mis ülem on kui kõik mõistus, hoidku meie südamed ja meeled Kristuse Jeesuse sees igaweseks eluks. Amen.

Wiisil: Ma tahan jätta maha.

Surm, puufätk, haud ei jõua

Wind finni pidada;

Neist tahab wälja tuua

Wind Kristus wäega

Kui wiimne pafun hüütab,

Siis hauad lõhkewad,

Hing uuelts ihu leiab,

Koos taewa lähewad!

Lapse puufätki panemise juures.

Wiisil: Müüd furnukeha matame.

Müüd mine waitse hauasse

Sa Looja kallis seemneke.

Su Jeesus wõtab wastu sind,

Su pärast on Ta were hind.

Laps! sinu elu homikul

Surm sõbra kombel tuli jull',

Jäid rahuliste magama,

Kui ingel ilma mureta.

Ei tänini weel tundnud ja,

Wäs wõitlemist siin patuga,

Ei kiusan'd sind weel siin maailm,

Ei waewan'd palaw ega kül'm,

Ei kurwastan'd sind ekfitus,
Ei wihtau'd sind weel kadedus,
Ei sõbra walu waewan'd sind,
Sa olid fiin kui peşas lind.

Küll teine järg on meiega,
Kui peame ilmaft lahkuma,
Meid elu koorman'd rängaste,
Kui saame hana warjule.

Nüüd Jezu rüppes oled sa,
Saad oşa taewalistega;
Sa elu-palmid pakud meil'
Ja hüüad: „Kahu olgu teil!“ —

Armas Jeesus! Sa oled ütelnud: „Laske lapsu-
tesed minu juurde tulla, ja ärge keelge neid mitte, sest
niisuguste päralt on Jumala riik.“ Nõnda oled Sa
ka sellegi lapsukesel, kelle keha meie praegu tahame puu-
särki panna, enese juurde kutsunud. Tema hing on
nüüd Sinu süles, oh armas Jeesus, ja maitseb igawest
rõõmu. Mita meid ka nõnda elada, et teda Sinu
juures taewas pea jälle näha saaksime. Amen.

Kirjatunnistus Taaw. Laul. 90, 6.

„Tema õitseb hommiku ja on haljas, õhtu
lõigatakse teda ära, ja kuiwab ära.“

Kõne.

Kui warased lillikesed kewadisel ajal maaft üles
tärganwad, oh kui wäga armjad on nemad meie mee-

leht. Aga kui kauaks on nende ilu ja õitsumine? Väga pisut aja pärast on nemad ju ära närtsinud ja kõik nende ilu on otsas; niisuguste närtsinud lillikeste sarnane on ka see lapsuke, keda meie praegu puusärki tahame panna ja hauda kanda; ka tema haljendas ja õitses siin ilmas pisut aega, aga nüüd on ta ära närtsinud. Aga selle pärast pole meil mitte tarvis palju kahetseda ega kurvastada: Surma ingel on teda üles taeva paradisi aeda viinud ja sinna uuesti istutanud, seal haljendab ja õitseb ta palju ilusamini ja armsamini ja ei närtsi ialgi enam ära, vaid haljendab ja õitseb igavesti. — Urge siis kurvastage ega nutke mitte väga palju selle lapsukesse surma pärast, vaid olge rõõmsad; ta on nüüd kõigest hädast peastetud ja Jesuse juures taewas, ja teie saate teda üks kord jälle näha, kui teie aga usute. Muidku Issand, et meie igal ajal ennast surma wasta wõtaksime walmistada. Ja oh kui rõõmsad saame siis olema, kui seal Jesuse juures oma kõige armsamatega jälle kokku saame ja igavesti nende seltsi jääme. Amen.

(Selle salmi laulmise ajal saab furnu puusärki tõstetud.)

Wiihil: Oh Jumal! Sinu peal'.

Sa ütled, Jesuke:

Dh armas lapsuke!

Dh tule! maitse seda,

Kui magus Isa süda;

Dh tule, kutsud Sina,

Sull' rõõmu annan mina.

Palve.

Sa oled, oh armas Jeesus, seda lapsukest noorelt fiit kurjast maailmast ära kutsunud ja ta on nüüd Sinu riigis, Sinu armu süles. Meie aga kurvas-tame ja leiname tema surma pärast. Oh Jeesus, kal-lis Lunastaja, rõõmusta ja tröösti meid oma püha Waimu armuga; tuleta meile meelde, et kui meie Sulle usus elame ja Sind kõigest südamest armasta-me, ja aegsasti ennast õigel wiisil surma wastu wal-mistame, et Sa meid siis ka õndsja surma läbi taewa wõtad, kus meie selle armsja lapsukese ja kõige pühade ja inglitega saame Sulle kiitust andma ja igawesti ihes olles laulma: püha! püha! püha on meie Ju-mal! Amen.

Jsa meie, kes Sa oled taewas n. t. j.

Jssand õnnistagu sind ja hoidku sind; Jssand lasku oma pale paista sinu peale, ja olgu sulle ar-muline; Jssand tõstku oma pale sinu peale, ja andku sulle rahu. Amen.

Wiisil: Kristus, kes meid õndsaks teed.

Waga waitse rahu sees,
Õnnis lapsukene,
Oma Jsa pale ees,
Taewa wõsukene.

Ingli mäng ja laulu heal
Sind seal rõõmustagu!
See õnn päris ijamaal
Weil'gi osaks saagu.

Haua juures.

Wiihil: Jeesus tule minule, eht: Hoia meid ja õnnista.

Kallis laps! nüüd lähed ja
Waike hauda magama;
Hingad Beastja warju all,
Oled Tema leitud Tall.

Rõõm saab meile ja ka full'
Wiimse päewa hommikul;
Seni puhka rahus nüüd,
Jeesus tasun'd sinu süüd.

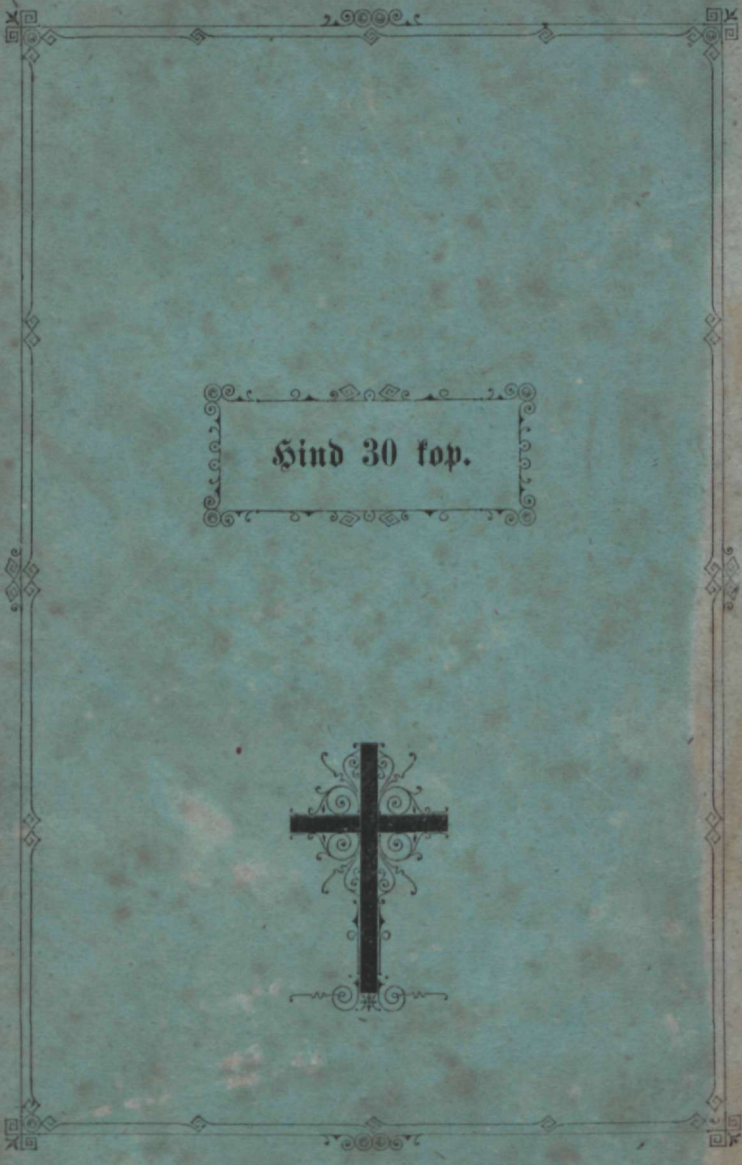
Ta on hingamist full' andn'd,
Sinu filmad kinni pann'd,
Saadab ihu mullasse,
Hinge taewa rõõmusse.

Jesufel on kallis nõuu,
Pole kurbtust, kus Ta auu
Haua üle walitseb,
Põrmu jälle uueks teeb.

Oh siis, helde Jesufe,
Et ta on Su talleke,
Kaitse teda armuga,
Wiimisel päewal ärata.

5ind 30 kop.

